

Volja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2:20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1:80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 3 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeran
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 50 vgr.

Izhaja vsak dan, izvenoma nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročnopolji se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 189.

Avstrijska misel ob Adriji.

Goriško, 8. aprila 1916.

Kdaj bo prišel mir, ne vemo, ali to vemo čisto gotovo, da bo prišel enkrat oni dan, ko bo prisiljal nad našo solnčno Goriško, nad valove zelenomodre Soče in nad srebrno jasen trak naše sanjave Vipave zopet solnce miru in bo sovražni, zahrbitni Lah vržen daleč nazaj, odkoder je prišel. Sedaj vlada za hip mir na teh v zelenje ovitih in s cvetjem posejanih poljanah, laški topovi so za trenutek utihnili in tudi naši molče in čakajo, kdaj bodo bruhal iz svojih rumenožarečih žrel težke jeklene pozdrave. In tam za laškimi topovi naša cvetoča Brda, in kolikokrat mi počiva pogled na njih in vsakokrat se mi zdi, kako stegujejo željno roke k nam iz težkega obroča italijanskih topov čez našo Gorico in sanjajo zopet po tistem dnevu, ki jih bo zopet združil z nami pod avstrijskim dvoglavim orlom. In naša Adrija, naša sinja Adrija od grške obali tja mimo snežnega velikana Lovčena, mimo s svojimi otoki v južnem solncu smehlajoče se Dalmacije ob Istri do očesa Avstrije, našega Trsta in pod strmim devinskim gradom mimo našega Devina do lagun — tako hrepeni po onem dnevu, ko ji bodo odpadle težke verige večstoletnega italijanskega robstva in bo po dolgem, dolgem času zopet enkrat svobodno zadihala.

Svobodno bo zadihala naše vedno Avstriji vdano slovensko-hrvaško ljudstvo ob Adriji, in še naši junaki v grobeh, ki so v boju proti Lahu prelili kri za svojo domovino, bodo imeli v grobu slajši sen. Saj se niso borili zastonj! In vsi smo prepričani, globoko prepričani o tem, da so vsi napori Italijanov zastonj, in prepričani smo, da mora naša avstrijska misel na našem jugu pognati globoke korenine. Domače prebivalstvo ob naši Adriji, prebivalstvo, ki tvori velikansko večino, slovensko-hrvaško prebivalstvo, ve, da mu je le pod habsburško dinastijo zagotovljen obstoj in razvoj, ve pa tudi, da so cesarju vdani Slovenci in Hrvati edin mogočen branik naše Avstrije na jugu.

A najbolj nas boli srce, ko se ponajša Italijani onstran laških topov pred svojimi zavezniki in predvsem pa pred nevtralnimi državami, da je ta zemlja, za katero hočejo Avstrijo na najbolj nezakoniti način, kar jih pozna zgodovina, oropati, italijanska zemlja, »terra irredenta«, in da prebivajo tukaj čistokrvni Italijani, ki »željno« pričakujejo, kdaj jim zasveti peterožarna savjska zvezda. Znano je, da se Rusi radi norčujejo iz Francozov, da geografije razen Francije same malo ali nič ne poznajo in da je Rusom naše ozem-

lje ob Adriji le italijansko in srbsko, zato je čisto verjetno, da jim gredo ti ljudje na limanice. Anglež se pa razen za Angleže zmeni le za denar. A ne gre se tu za zastopnike sovražne kvadrupelentente, gre se za to, da bodo že sedaj in ne šele o priliki mirovnih pogajanj vedele nevtralne države, da prebiva v deželah, po katerih sega s svojo grabežljivo roko Lah, slovensko in hrvaško ljudstvo, ki je bilo in bo v dnu srca vedno globoko avstrijsko čuteče in bi smatralo za svojo največjo nesrečo, da bi Avstrija v boju podlegla in da bi prišlo pod Italijo. Mi vsi smo dobro poznali aspiracije mnogih laških sosedov v Trstu in Gorici in po drugih od Lahov naseljenih krajih, mi vsi smo vedeli, da so mnogi izmed njih podkupljeni in zapeljani kopali dan na dan grob avstrijski misli in da smo bili avstrijsko misleči Slovenci in Hrvati, ker smo mislili in čutili avstrijsko, velikanska ovira, in da so nas zato črtili iz dna duše. Vedeli smo, koliko agentov iz Italije je bilo raztresenih v krajih ob Adriji pri najvažnejših podjetjih in celo v javnih uradih, in bivši cesarski namestnik v Trstu, princ Hohenlohe, je to tudi dobro vedel, in zato so butali vanj jezni valovi laških diplomatov, zato so ga skušali kamenjati. In takrat, ko so naši poslanci preprečili italijansko univerzo v Trstu, je niso preprečili samo vsled tega, ker se je godila Slovincem krivica, ampak ker so vedeli, da bi postala nova laška univerza gnezdo in središče laškega iredentističnega gibanja, ki je hotelo s svojimi protiaustrijskimi težnjami zastupiti še drugo dobromisleče cesarju vdano ljudstvo in tako omajati temelje avstrijski misli ob Adriji. In zato je dobro, da si pokličemo v spomin vse to že zdaj, pred mirovnimi pogajanjmi, da se ne povrnejo zopet one neznosne razmere, da ne bo zrak avstrijske Adrije zastirupljen, ampak čist in jasen.

Zato smo se neizrečeno razveselili one odredbe, ki je izrgala Italijanom ono pavovo perje v Albaniji, s katerim so se po krivici toliko časa šopirili, in odredila, da se v po hrabrih avstrijskih četah okupirani Albaniji imenujejo in pišejo mesta po imenih in v jeziku domačega prebivalstva in ne več v tujem italijanskem jeziku. Vedeli smo takrat, to pomeni velik korak naprej k uresničenju naše avstrijske misli ob Adriji, in sedaj čakamo, da bodo po tem prvem koraku sledili še drugi važnejši. Vsakdo ve, da je Dalmacija čisto hrvaška dežela in zato Avstriji in cesarju zvesta, in zato je velika krivica, anahronizem in žaljenje hrvaškega in avstrijskega čustva, če se še vedno uradno in neuradno imenujejo imena dalmatinskih krajev, mest in otokov v italijanskem jeziku.

In ravnotako v Istri in še posebno pri nas na Goriškem. Vsi vemo, da so imena Raccogliano, Ranziano, Merna, Savogna, Iamiano, Chiapovano itd. naši čisto slovenski kraji: Orehovlje, Renče, Miren, Sovodnje, Jamlje, Čepovan itd., in da prebivajo tukaj samo cesarju in Avstriji že od pametneke vdani Slovenci. Čemu naj dajemo Italijanom orožje v roke, da se šopirijo s tujim pavovim perjem pred nevtralcem in svojimi zavezniki, če mi sami te kraje italijansko imenujemo! Avstrijska misel na plan, in že pred mirovnimi pogajanjmi, že med vojsko in ne šele po vojski hočemo javno dokumentirati, da smo Slovenci in Avstrijci in si ne želimo nikdar nadvlade Italije in hočemo tudi od daleč odbijati vsak sum, da imajo Italijani kake najmanjše pravice do nas. Zato zastopniki slovenskega ljudstva, storite to, kar so storili že Dalmatinci in Bosanci, stopite vsi kot en moč pred Njegovo Veličanstvo našega sivega slavnega vladarja Franca Jožefa I. in povejte pred najvišjim prestolom, da smo Slovenci Avstrijci, in da z Avstrijo živimo in pademo, in da hočemo z njo vred živeti, in da želimo, da zadobijo naši kraji ob Adriji čisto pravo avstrijsko lice. Proč z italijanskim pavovim perjem! Avstrijska misel ob Adriji na plan!

In še nekaj! Globoko so mi v srce segle te dni v nemškem državnem zboru govorene besede nemškega državnega kancelerja, ki je povedal »urbi in orbi«, da hočeta Avstrija in Nemčija osvoboditi Poljake, Belte, Litavce in Lete izpod tujega jarma, in da ne bosta nikdar dopustili, da bodo Flamci v Belgiji prepušteni romaniziranju. Tudi mi Slovenci, Avstrijci, imamo v Italiji Flamce — beneške Slovence, ki so sedaj prepuščeni poitalijančevanju na milost in nemilost. Beneški Slovenci morajo biti po končani vojski zopet pridruženi slovenski narodni celoti pod okriljem habsburške monarhije, ki hoče biti, kakor že od nekdaj, trden, zvest, nepremagljiv branik avstrijske misli ob Adriji.

—tov—

Dvoje predavanj za starše.

Deželni šolski nadzornik dr. Mihael Opeka je imel v četrtek, 13. t. m., ob 7. uri zvečer v cerkvi sv. Jakoba prvo od dveh napovedanih predavanj za starše. Razvijal je nekako te-le misli: Ne preceniljive vrednosti so naši šolski otroci. Vsi želimo, da bi dorastli tako, da bi bili čast svojemu Stvarniku, moč svojemu vla-

darju, slava domovini Avstriji, ponos in dika slovenskega ljudstva, tolažba staršem in sami srečni. To vse bodo, če jih prav vzgojimo, če v veliki ljubezni do mladine vse storimo, vse prenesemo, upamo in potrpiamo, samo da naredimo iz otrok plemenite ljudi. Šola pa svojem poklicu mnogo dela. Kaj pa dom? Ali starši, očetje, matere store svojo dolžnost? Ali pomagajo šoli vzgajati svoje lastne otroke? — Vzgoja mladine mora biti pravno-verska. Šolski zakon to po pravici zahteva od šole, in ista je naloga staršev. Prepeljati je treba mladino z verskim duhom, presiniti jo z verskimi načeli, da ji preidejo v meso in kri. Kajti mi moramo vzgajati mladino za vse, kar je resnično, blago, moralno lepo in plemenito — višek resnice in lepote in plemenitosti pa je v veri. V veri je usvojenost celega človeka: razuma in volje, srca in čustev. V veri je morje popolnosti: kolikor bolj globoko kdo zajame, tem plemenitejši bo. Nobena stvar ne more vere tu nadomestiti. Vsi vzgojni zistemi brez verske podlage niso vzgojili niti enega svetniškega značaja: vera pa je rodila na tisoče svetnikov in na stotisoče takih, ki so se trudili svetnike posnemati. — Kako pa naj dom pomaga šoli otroke versko-nravno vzgajati? S poukom, z zgledom in s čuječnostjo nad mladino. S poukom. V družini je treba zopet nazaj verskega pouka, pogovorov o verskih, božjih rečeh. Postalo je vse to zelo nemoderne — v veliko škodo zlasti mladini. Napačno je, da starši ne govorijo otrokom o Bogu, o Odršeniku, o Mariji, o angelu varhu; o duši, o kreposti, o grehu; o namenu človekovem na zemlji in kaj je po smrti. Napačno je, da se otroci dandanes doma tako malo uče moliti. Molitev je velika vzgojna sila, in nikoli ni oče bolj oče svojemu otroku in nikoli ni mati lepša v zarji svojega materinstva, nego kadar dviga otroku roke k molitvi in ga uči klicati: Oče naš, kateri si v nebesih... Češčena Marija... In zakramenti, kakšna vzgojna sredstva so to! Iz njih teče milost, ki oploja duše za vse dobro in plemenito. In prazniki cerkvenega leta — koliko prelepih vzgojnih prilik nudijo. A kako malo se vse to v družinah upošteva, kako malo doma govori in poučuje o vsem tem. Več verskega pouka v domačo hišo! — Drugo je dober zgled. Kjer ni zgleda, ne zaleže beseda. Rak je karal svoje mladiče, zakaj ritensko hodijo. Oče, so rekli, kako pa hodite Vi? Kakor bršljin ob trdnem zidu, tako se bo povzpeli otroci ob lepem zgledu očetov, materinim nakvišku. V tej točki je za starše veliko odgovornosti. — Čuječnost nad otroki je tretja dolžnost dobre, versko-nravne vzgoje. Šola je dolžna čuti, a v šoli je otrok le nekaj ur na dan. Potem mora dom, morajo

LISTEK.

Pri soški armadi.

Hladnokrvnost najboljša vojna čednost.

Ker sem obljubila, da bom čisto tiho, smem nekaj dni sedeti pri opazovalcih. Vsak dan pride pome pred goriški hotel baterijski voz s »proti strelu varnimi konji«. Videti je treba te konje, kako stojijo pred mojimi okni, ko vihra krog hiše ogenj topov. Niti z ušesi ne ganejo.

Vozimo se po državni cesti do vstopa in ta vožnja je čudovit doživljaj. Italijani drže pod svojim ognjem vse dohode, vse poti; saj so jim načrti mesta in okolice na razpolago in njihovi letalci jim naznanijo vsako novo cestno zgradbo. Razen tega je izpostavljen njihovim očem skoro vsak ovinek. Novembra, začasa tretje soške bitke, so poizkusili zapreti prometna pota z neprekinjenim bobnečim ognjem. Ko se pa obrat niti takrat ni ustavil niti za trenutek — ljudje so si tiho peli pesmico: »Vedno ob steni naprej, vedno ob steni naprej« in prišli tako dalje —, tedaj so Italijani uvideli, da vsa njihova potratna z municijske na položaju ničesar ne izpremeni. Sedaj se omejujejo na to, da »posipajo«. To se pravi: brez programa oddajajo v predelkih strela na vsa pota in na mesto sa-

mo, da bi tako počasi pa gotovo zrahlijali živce korakajočih čet in voznikov. V resnici bi človek mislil, da mora tako stanje neprestane smrtno nevarnosti tudi v trenetkih, ko navidezno ni boja, da mora tako neprestana napetost, taka gotovost, da nisi nikoli »varen pred smrtjo« — ne jutraj po najmirnejši noči ne ponoči po najnevarnejšem dnevu — da mora vse to pač prej ali slej streti človeško vztrajnost. Toda ravno nasprotno je res: ravno ta trajna neizbežnost nevarnosti je vir hladnokrvnosti. Zbežati? Iskati kritja? Čakati na gotove ure? Komu bi neki pomagalo! Danes zadene enega, ker je ostal doma, jutri drugega, ker je šel na izprehod. Nekateri poizkušajo, podobno kakor v Monte Carlu, iznajti iz vsega nekaj sistema. »Bolje, da se peljete pred 8. uro jutraj!« — »Oh, nikar ne, po deveti je najvarnejše!« Ker se vseh teh nasprotujočih si nasvetov ni mogoče držati, se pač pelješ, kadar ti je ravno najbolj na roko. Vsak stori, kar ima storiti, s stoično stanovitnostjo ob predpisani uri. Na cestah se promet ne ustavi niti za trenutek. Kolone voz, oddelki čet gredo svojo pot, ne da bi se brigali za sovražne letalce, ki krožijo nad njimi. Ti ljubi Bog — predno se oprezovalce vrne domov in sporoči, kar je bil videl — kje smo že! In če zadene strel slučajno na našo pot — potem se cela vrsta za trenutek ustavi — samo za trenu-

tek — potem pa zopet dalje, trdno, nemajno, naj je stalo kaj žrtve ali ne. Vojaški, ki v dneh svoje »poprave« zamenjajo pekel na fronti s temi vicami na počivališču, se brezbrizno solnčijo pred svojimi vaškimi stanovji, pušijo, pojo, igrajo na karte ali fantazirajo na orglicah. Nekoč vidim domobranca, ko podomače sedi pod drevesom, pipo med zobmi. »Čiit« — zažvižga krogla preko njegove leve rame. Moč počasi obrne glavo na levo, gleda za kroglo in mirno kadi dalje. — »Čiit« — žvižga druga krogla preko njegove desne rame. Tedaj vzame pipo počasi iz ust, pogleda ježno na desno in pravi: »Psubratje!« Ne da bi se ganil, ostane na svojem mestu; zopet vtakne pipo med zobe in puši. Kaj naj začno Italijani s takimi nasprotniki?

Na opazovališču.

Jaz imam srečo. Če se peljem, se ne pripeti najmanjša stvar. Od ondi, kjer moram izstopiti, korakam po blatu in močvari, po skoraj breztalnem svetu, toda med cvetočimi mandlji, na opazovališče. »Škoda, da ste zadeli tako brezupno vreme,« mi je rekel nedavno eden gospodov. »Prav nič škoda,« odvrne na to general, »samo tako morete videti, kaj prenesejo naši vojaški.«

Da, to treba videti, kako brez pomisleka gázijo brezbarvno godlo. Blato škropi do ledij, pa še mar jim ni za to. Kar ču-

dno je, kako se navadiš na blato, ko si se enkrat toliko premagal, da ne oprežeš več po suhih mestih. In hitro prideš tako daleč; vse reči te vrste postanejo nebitvene, če ždi nad teboj smrt.

Majhen prostor je to, kake štiri metre v kvadratu, vzdignjen v bok griča na strani proti sovražniku, ki služi kot opazovališče. Znotraj je nekoliko obit z deskami, strešno lepenko in papirjem, zunaj maskiran z vejicem. Spredej je odprta lina v obliki odprtine na poštnih nabiralnikih, skozi katero je mogoče opazovati sovražno fronto. In tu notri, v temni, vlažni, ozki luknji sedita dan za dnem od jutra do večera, baterijski poveljnik in njegov pomožni častnik. Razgled od tu obsega ravno le odsek, ki ga ima posipati ta baterija. Toda z goriškega gradu sem položaj tako dobro proučila, da se spoznam v pokrajini. Z visoko dvigajočega se gradu je namreč mogoče pregledati celotno bojno ozemlje — razume se, samo odsek za odsekom skozi line zobčastega nadzidka, kajti gorje temu, ki bi si hotel privoščiti užitek celokupne panorame. Samo malo bi dvignil glavo — in nikdar več bi se ne zanimal za razglede.

Proti zapadu je razgled najbolj zanimiv, jasno in razumljivo vstaja slika pred opazovalcem. Kakor stebra široko odprtih vrat strmita v obzorje Sv. Mihael na levi in Podgora na desni. Tik teh gričev se

starši vedeti, kod otrok hodi, kaj dela, s kom občuje, kako se zabava, kaj bere. Da ne pride sovražnik in ne naseje ljulike v srce... Težka je naloga versko-nravne vzgoje. A kako bi je starši z veseljem ne prevzeli nase? Vzgojiti hočejo otroke, ki jim bodo v tolažbo: nikoli jih ne bodo bolj veseli, nego če bodo otroci vzgojeni versko-nravno. Zakaj tedaj bo hodila zmerom ž njimi četrti božja zapoved... Vzgojiti morajo starši plemenitih ljudi za državo in domovino: nikoli ne bodo njihovi otroci zvestejši svojemu cesarju, pripravljeni žrtvovati zanj kri in življenje, nego če bodo globoko verni; nikoli ne bodo trdnješa opora državi, nego če bodo sami oprti na vero in njene resnice ter zapovedi; nikdar ne bodo nesebičnejše ljubili svojega naroda, nego če bodo znali živeti iz vere. Zakaj zmerom se bo glasilo v njihovih srcih: Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega — širši domovini, kar je njene, svojemu narodu, kar je njegovega. In sreče gotovo žele starši svojim otrokom, njim, ki so meso od njihovega mesa, življenje njihovega življenja. Če bodo verni, bodo tudi srečni. Vera, ki meče svojo veliko luč preko temin groba, osvetljuje in ožarja tudi to časno življenje, ki je pogostokrat trnjevo in vodi čez Kalvarijo.

Nima je svet — ne cene, ne mere za srečo srca, ki je polno Boga in upanja vanj in vere. —

To je bila po priliki vsebina prvega predavanja. Drugo predavanje bo, kakor smo že naznanili, ponedeljek, 17. t. m. takisto v Šentjakovski cerkvi ob 7. uri zvečer.

S tolminskega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Nedavno sem imel po posebnem opraviilu priložnost, pokloniti se Ekscelenci, poveljujočemu generalu našega ozemlja. Navadno imamo mi civilisti vse preveč pretirano mnenje o taki visoki osebi. Predstavljamo si jo kot silno strogo, same neizprosne komande sposobno, ki ima pred očmi le bojno črto in vse svoje misli osredotočene le na to, kako verolomnega Laha čim prej in čim bolj naklestiti. A temu ni tako. Skromni civilist se zavzame, razočaran je, ko stopi pred tako visoki in mogočno osebo. Vsa častniška poročila o poveljnikih se skladajo v tem, da so proti vsakemu pričakovanju čuda prijazni in vljudni. — »Prosim, sedite! Zelo me veseli...« — Česa želite? — Če le mogoče, se Vam rade volje ustrezem! — Kako ste zadovoljni z mojimi vojniki? Hodijo radi v cerkev, h spovedi? Verni, pobožni vojniki, dobri vojniki! Sv. Križ, to je prvo, ta hodi vedno pred nami! — Kaj pa ljudstvo, to dobro ljudstvo, je li preskrbljeno z živežem? — »Ekscelenca, tudi zato sem prišel...« — »Ljudstvo mora biti preskrbljeno, zadovoljno!« — In otroci? ... Hočemo, naj hodijo vsi otroci v šolo, kolikor mogoče, do same fronte! Pouka jim treba, šola naj jim blaži grozne utise vojne! In tako dalje, nebroj vprašanj, — pač očetovska radovednost in skrb!

In njegove oči, sicer resne, a sama milina jih je! Vse mu moraš in moraš zaupati, če bi ne, vest bi te težila, kakor pri spovedi! Z očmi ti prodre v dušo in našel bi v nji neodkritosrčnost. — Da, te oči! Mile so, sama dobrotljivost, a enkrat so le

vsplamtele, ko je govoril Ekscelenca o bivšem zistemu na Primorskem, o iredenti, o cesarju in domovini neomajno udanih Slovincih in Hrvatih. — »Tako ne sme in ne sme nikdar več biti!« Stal je pred mojo malenkostjo visoki, gotovo prerano osiveli mož z vso svojo impozantnostjo z ognjem v očeh in roko dvignjeno — poveljujoče. — Molk...

In odkrito je povedal nadalje Ekscelenca svojo sodbno in izkušnje o našem ljudstvu, o Slovincih. Takih sodb nismo bili navajeni slišati in to tem manj od oseb, ki niso naše narodnosti. Strogo pravičen mož, ki tehta svoje besede po tem, kar vidi in izkusi, in tako je prav! Pravičnost nad vse! Pred tabo sovražnik in le ž njim imaš delo in skrb, okoli tebe in za tabo pa skrajno zanesljivo, docela zaupno, odkritosrčno in iz srca hvaležno ljudstvo! Pa ta pogum, da, junaštvo, mož, starčkov, otrok, možkih in ženskih, ki tiče v ljubljenskem domu, ki opravljajo svoja dela sredi sovražnega ognja, — naka, tega ljudstva ni mogoče razumeti, — vse spoštovanje mu in ljubezen! — Pa še ta izprememba med severno fronto in soško! Tod človek gleda na prebivalstvo brez vse skrbi lahko počiva, gre lahko sam ure daleč po opravilih, a povsod, povsod le prijazni, odkriti pogledi, srčni pozdravi, hvaležne oči in polne udanosti, da vidiš skozi nje v globino zveste, ljubeče duše!

— Pa še enkrat — begunci! Doma, vsaj v bližini naj ostanejo in počakajo velikega trenutka, ko se bodo mogli vrniti domov. Nič v barake! To ni zanje! Delajo naj, pomagajo naj kmetom pridno, otroci pa v šolo! Potrudili smo se mi, vojaki, zanje! V vsaki vasi, kjer le mogoče, čeprav tik fronte, a šole se morajo odpreti!

In delo na polju? Tudi za to skrbi Ekscelenca z vso vnemo. »Kako bo naš vojak veselo spet prijel za plug — sredi vojnega vrvenja!« In res povsod orjejo vojaški konji, vojniki orjejo ali poganjajo, vojaki delajo po poljih, po vrtovih. Ekscelenca pa nadzoruje vse to sveto delo po okraju — v bližini tudi sam, drugod pa po svojih zaupnikih.

Pa tudi druga gospodarska vprašanja, zlasti poti in ceste se zdaj pod mogočno roko Ekscelence kar bliskoma rešujejo, med tem ko so poprej ležali njih načrti iz teh ali onih vzrokov leta in leta po predalih in v glavah posameznikov. Ako le mogoče in je pot, cesta količjak pomena, pa se zgradi, razširi, zboljša. Ob cestah pa potrebna korita, vodovodi, vse lično iz cementa, na njih pa kak spominek na soško armado in svetovno vojno. »In ako bi mogel in utegnili, še več, še več bi storil v prid dobremu ljudstvu, v prid okraju!«

Tak je Ekscelenca naš general! Zlato srce, vredno velikega moža! Spoštovanje mu! Klobuk doli pred takimi možmi! Taki so prijatelji in očetje ljudstva! Človek jih mora ljubiti!

J. Abram.

Iz Tolmina, ali temeljni kamen nove cerkve v Javorci pri Tolminu.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

Italijani nam cerkve podirajo, naši vojaki nam pa nove zidajo. Tako se je dne 4. aprila postavil temeljni kamen cerkvi, ki se zida v J. v spomin onih, ki so padli na Mrzlem in Vodilem Vrhov kakor tudi onih, ki so padli na Slemenu.

Bilo je krasno jutro. Vreme je bilo

prav ugodno. V dolini Tolminke je odmevala godba, ki je pozdravljala prihajajoče goste. Teh je bilo mnogo. Bilo je okoli 100 častnikov, med njimi trije generali. Zadnji je prihajal ekscelenca, korni poveljnik s svojim spremstvom, kateremu sem se tudi jaz pridružil s konjem, katerega so mi vojaki blagohotno posodili.

Potem ko je korni poveljnik pregledal častno kompanijo, se je začela sveta maša na prostem. Motil nas je neki zrakoplov, ki je prišel pogledat, kaj se tam godi.

Pomirjeni smo bili vsi, ko smo zapazili, da ni sovražnik, ampak naš.

Po sveti maši je brigadir razlagal vsem navzočim oficirjem in moštvu, zakaj se cerkev zida. Dolgo so premišljevali, kak spomenik bi bili postavili padlim za domovino, na koncu so prišli k sklepu, da glede na dejstvo, da se nimamo zahvaljevati le naši hrabri armadi, ampak v prvi vrsti Bogu, ki nam je pomagal zadržati sovražnika, je najboljša zidati cerkvico Bogu v čast, padlim v spomin.

»Zbrali smo prostor tukaj v J.« je rekel, »ker od tukaj se vidi na vse one postojanke, pri katerih so branili padli, in zato, da bo vsak bojevnik, ki bo šel še v one postojanke, lahko od daleč zagledal cerkvico in se Bogu priporočil pred bojem, oni pa, ki se bo zdrav vrnili iz boja, se bo pri pogledu na cerkvico zahvaljeval Bogu za ohranjenost življenja in zmago.«

Potem je korni poveljnik sam rad prevzel nalogo položiti temeljni kamen.

Posluževal se je kladbe, ki je napravljena iz vojaške puške. V jamico je položil pergament, dokument, ki v latinskem jeziku pove vzrok zidanja cerkve.

K tej cerkvi bodo mnogi romali po vojski, posebno tisti, ki bodo hoteli znati, kje so padli dragi prijatelji ali sorodniki.

Tisti in prejšnji večer so spet obstreljevali Tolmin ponoči. Zadeta je bila služajna, to je nehoti, vila + barona Winkler in kapelica. V kapelici se je razpočil šrapnel. Najsvetejšemu, tabernakliju, podobni Matere božje in oltarju se ni nič zgodilo. Drobcev je pa bilo okoli 200.

Ranjena je bila ob tej priliki Marija Leban št. 32 (Valjavka) na glavo in nogo.

Smrtna kosa je obiskala Dolenjsko hišo v Žabčah št. 7; pobrala mu je zadnjo hčerko in potem še vrlo gospodinjio Marijo Leban.

Po posredovanju župnega urada in blagohotnosti kornega poveljnika bodo tukajšnji prebivalci dobili živila od tukajšnje vojaščine. Za enkrat pride 200 q bele moke, 20 centov sladkorja, 20.000 kavni konzervi, soli itd. To le izjemoma, ker so ti ljudje od drugega sveta odrezani.

Tolmin, aprila 1916.

Iz Sv. Lucije ob Soči.

(Izvirna poročila »Slovincu«.)

Težko smo prenašali zimo, a v upanju, da pomlad morda kaj boljše prinese, smo se vendarle veselili, kdaj nastopi 21. marec. Ljudje so si polja že zgodaj ogledali ter se pomenili kako naj se ukrene, da bo rodila vsaka ped zemlje. S pomočjo vojaštva se je začelo orati in sejati kakor druga leta. Posebno hvaležni moramo biti g. orožniš-

kemu postajevođu Tropsu, ki se je mnogo potrudil pri poljskem delu in preskrbel, da se je vas počistila. Ljudstvo mu izreka najtoplejše zahvalo.

Kakor hitro so Lahi po svojih letalcih zvedeli, da smo na planem, so začeli razsipati na vse strani ognjeni krst. Posebno trpi naša vas že par dni. Precej hiš je znova zadetih. Najtežje je, ko človek zaspi od napornega dela, pa kot bi trenil prižviža granata bodisi o polnoči, ob 2. ali ob 3. uri, potem pa pokoncu in poišči si blog.

Dolgo, dolgo je, odkar smo videli izstreliti prvi strel. Vojsko smo si predstavljali popolnoma drugačno, kot je v resnici. No, tem strelom smo se počasi privadili, ker smo mislili, da se bo to le z naše strani dogajalo. Lanski maj je bil poln milosti, zato smo dobili večje plačilo v juniju, juliju in ostalih mesecih. Nikdar ne pozabim kako se je streslo, ko smo dobili prvo granato.

Sedeli smo kakor po navadi v sobici ter se pogovarjali, ali ni škoda, da so sovaščani odšli. Saj nam je v zabavo gledati, kako se pokadi iz kanona, zažvižga in leti čez hrib in dol na verolomne Italijane. Naenkrat strašno zabobni, zdelo se je, da se zemlja pod nogami udira. Od prevelikega strahu nam je glas izostal in šele ko se zavemo hitimo iz hiše, da se prepričamo kaj se je zgodilo. Nekdo, ki je pritekel iz dolnjega konca zakriči od daleč: V B.-ovo hišo je udarilo! Vas se je še isti dan izpraznila, le nekaj družin v bližini cerkve ni hotelo ostaviti milega doma. In prišel je naslednji dan nov pozdrav in tako se vrsti dan za dnevom, mesec za mesecem. Mi smo se sicer privadili, toda s silno boleščjo gledamo na razdejano vas.

Kakor bi vdahnil angel v vse otroke eno misel, so vsi enih idej. Brez najmanjše brige se igrajo in tekaajo gorindol. Komaj čakajo kdaj prifrči in spusti ljubljene kroglice, da se jim zbirka poveča. Ni jim mar, da bi jih ta špas utegnil za vedno ločiti od ljubljenih staršev. So pa napram tujcu jako prijazni. Ko ga zagledajo stečejo k njemu in mu z ljubkosmehljajočim obrazkom ponudijo dragocen zaklad. Če jim hoče pritisniti krajcer se takoj odrežejo: kaj čemo žnjim, cukrenih bonbonov ne dobimo, ti-le so pa gratis.

Kakor že znano so prihajali Goričani, Tržačani in iz drugih krajev zelo radi na letovišče k Sv. Luciji. Najbolj jih je vlekla Idrija, ki ima v sebi nekaj več kot druge reke in to je živo srebro. Kopali so se cele dneve in ležali na solčnih skalah, ki jih je kakor nalašč za to dala narava, ali pa so jih morda že pred sto in sto leti stari Rimljani pripravili. Razen kopališča je slovela vas zaradi lepih izprehodov, dobrih gostiln itd. Letos je zaprta pot na vse strani a ipak smo dobili tudi to leto že v marcu nekaj Zagrebčanov. Priletni so in imajo sinove v boju ob Soči. Prišli so, da se informirajo o življenju v vojski. S sabo so prinesli razne glasbene instrumente s kojimi nam pomagajo pozabiti na nevarnosti, ki nam prete. Hladen vetrič prinaša ob večernih urah mile akorde od brenkajočih tamburic. Kapelnik g. Podgorski pazi, da so na dnevnem redu vedno novi komadi. Da je mož na visoki stopnji glasbe, se vidi že po briljantni tehniki ki jo ima v dirigiranju. Vedno se smehlja in če mu pri vajah kaj ne ugaja, posvabi učence z vso ljubeznivostjo. Mi pa skrbimo, da mu diči prsi vsak dan svež šopek. Kakor blisk z neba nas iznenadi včeraj na vse zgodaj vest, da so odpoklicani telegrafično k svojem. Po-

vrste proti jugu Doberdobska in Komenška planota, proti severu pa Sabotin, Sv. gora, Sv. Gabriel. Med obema gorskima skupinama zija kakor ogromna luknja, široko odprta leži tu ravan, posejana s kraji, cerkvami, cestami. Od znotraj ven se vije široka struga Soče, ki je samo tu vidna, kar izginja njen blesteči srebrni trak za gorskimi kuljsami.

Kakor zasmeh Italiji je ta široko odprta ravan. Štiri armade bi mogle druga ob drugi korakati preko nje, tako vabljivo veliko prostora ponuja. Pa nihče ne koraka tu noter. Negibno leži tu doli. Le tu in tam treščijo strel v kako vas, potem se vleče dim počasi preko travnikov. Ako zasleduješ strel skozi škarjasti daljnogled, vidiš, kakšno lice imajo sedaj te vasi. Visokostrežna cerkev v Štandražu nima zvonika, lepi kampanjski grad je brez strehe. In tam-le v Ločniku ni več nepoškodovan noben zid. Naši topovi so v bojih uničili te prostovoljno izpraznjene kraje. Seznanila sem se z artiljerijskim častnikom, ki je tam sam s streli zažgal svojo lastno tovarno.

Pa tudi taki doživljaji ostanejo brez trajnega vpliva v očigled smrti.

Podgora.

Kakor šapa birmanskega leva ob vratih sega podgorska višina v to ravan. In za Podgoro, prihuljeno kakor boječ otrok, leži mesto Gorica. Podgora stoji pred njo liki zid in zadržuje sovražnike; seveda, izstrelkov ne more zadržati, ti lete preko nje in padajo v mesto.

Vsepovsod na svetu, v vsaki skupnosti, v vsaki človeški naselbini je kaka stvar, ki ljudi najbolj zanima. Deset kilometrov dalje je pojema njena važnost, in če si par ur proč od nje, jo že čisto in popolnoma pozabiš. Kaj pomeni Podgora na Dunaju? Dnevno geslo. Ako bi dobil Rdeči križ od vsakega pogovora, v katerem se imenuje Podgora, krono, bi bili bolniki preskrbljeni do smrti.

Tu pa ali greš na Podgoro ali pa prihajaš z nje. Kdor z njo nima ničesar opraviti, sploh ne spada »zraven«. Morituri te salutanti! ko gredo na Podgoro. Salve! ako se vrnejo živi.

Artiljerijski poveljnik odseka, h kateremu spada gostoljubno mi odprta opazovalna postaja, pride k nam na obisk. Če govori o Podgori, preklinja. Podgora je dete njegovih bolečin. Deset mesecev mu ne dovoli prostega dihlaja. Vsak poročnik se sme enkrat peljati v Ljubljano, da kupi kak vijak ali si da popraviti sedlo. Najštevnejši so postali izleti k zobozdravniku. On pa čepi brez prestanka v zemeljski luknji in bdi nad Podgoro. V miru bo enkrat prišel semkaj in se bo na Podgori sprehajal. Na to se že zdaj veseli kakor otrok.

Vprašam ga, kako je mogoče držati Podgoro. »To pride odtod,« mi odvrne smeje, »ker se tu vsaka reč drugače dela, nego uči teorija. Baterije so postavljene na nenadkriljiv način, vsaka flankira po en italijanski jarek. Navpično k črti oddani strel more učinkovati le, ako v polno zadene. Dva koraka predaleč, dva koraka prekratko — in sovražnik v svojem kriptu

se le smeje. Top, ki je naperjen podolgem na strelski jarek, pa more vsikdar krepko učinkovati. Najimnitnejše je, kako sedaj sodelujeta artiljerija in pehota — kakor natančno ubran orkester. Vsaka baterija je na svoj odsek neizgledljivo zastreljena; ako potrebuje kak bataljon pomoči, je na prvi znak takoj na mestu. Ako naj pa streljajo vse baterije naenkrat, potem se enostavno poveljuje: »Ognjeni zid!« Niti meter italijanske fronte ne ostane potem neobstreljevano. Najtežjo vlogo imajo potem tisti topovi, ki streljajo preko Podgore, na katere onostranskem krilu, tik pod grebenom, sede Italijani. Če bi streljala kaka cev previsoko, bi padel brezkoristni strel daleč onstran jarkov. Gorje pa, če bi streljal kak top prenizko. Strel bi udaril v lastne črte.

O tej možnosti sanja poveljnik tudi v najglobljem snu. Ta skrb ga nikoli ne zapusti. Deset mesecev vsak dan, in vsak dan štiriindvajset ur, mu ta skrb stiska grlo. Za las natančno, malo metrov nad glavami naših lete izstrelki, za las natančno, malo korakov pred očmi naših, se razletavajo v sovražnih jarkih. Fronti tamkaj mestoma nista narazen več nego trideset korakov.

Tako precizijsko streljanje je mogoče le na ta način, da je vidna vsaka sovražna točka s treh opazovališč. Kdor je bil enkrat opozorjen, kako se pokrajina za opazovalca z vsakega griča takorekoč premakne, kdor pozna, kako omejene so dimenzije, po katerih more dvoje oči soditi, kdor je kdaj videl dva narisa iste pokrajine, ki sta bila napravljena z dveh

različnih razglednih točk, temu bo od začudenja in občudovanja nad takimi deli v duši čisto težko. Opazovalec razen tega ne daje svojih povelj po vidiku, ki ga ima pred seboj, marveč se mora v duhu vedno predstaviti na točko, s katere se odda strel. Skoraj navpično reže potem pot granate njegov pogled. Kar vidi pasti predaleč v stran, je v resnici prekratko ali predaljno in obratno.

Kakor ura.

Vse baterije in opazovalne postaje so zvezane med seboj po telefonu. Povsodi sedi mož, ki ima slušalo neprestano na ušesih. Kadar opazovalec pokliče kako mesto, tedaj se isto takoj odzove z določenim imenom: »Tu skupina Z.« — »Tu postaja L.« Ne da bi se kdaj posebej zahtevalo, glasom predpisov, ponavlja mož pri telefonu povelje besedo za besedo. Jasno, razločno, popolnoma se zavedajoč pomena svoje natančnosti.

Ko vse to doživljam in gledam, kako se nadaljuje ta obrat uro za uro brez napake, premišljam, zakaj naj bi tudi v miru ne vladala taka točnost. Celu z uradnih mest ti doni na Dunaju v odgovor še vedno zavlačujoči »Halo«, skoraj vsako povelje se odda netočno, prazno besedičenje povzroča, da dobi prihodnji klicalec neizogibni odgovor: »Zasedeno.« Skoraj nikdar ni v Newyorku kak telefon »zaseden«, niti v najnapetejših poslovnih urah, na Dunaju pa skoraj zmerom, tudi začasa delovnih odmorov.

Tu na opazovališču se je mogoče marsičesa naučiti. N. pr. sodelovanje različnih

slavljali so se še isto popoldne. S krepkimi rokami so nas prav pristržno pozdravili in mi smo jim obljubili, da jih obiščemo v Zagrebu. Gledali smo za njimi dokler se jih je videlo in slednjič se je slišala le še pesem: Iz bratskega zagrljaja...

Naša straža na koroški meji sloji lrdno.

S koroške meje se nam poroča o nekaterih dogodkih, ki nam dokazujejo hrabrost in vztrajnost naših čet, ki branijo koroško mejo. Nekatere od teh priobčujemo:

V nekem odseku bojne črte so imeli Italijani posebno veselje, da je predero. Močna zbiranja topništva in pehote so to domnevo potrdila. Drzni poizvedovalci so to dognali in po izjavah ujetnikov se je moglo tudi približno vedeti za začetek tega napada. Toda poveljnik naših branilcev je krvavo prečrtal te zahrbtnje račune. Kljub laški premoči je prešel k napadu. Stotnija z odelkom strojnih pušk je dobila povelje za navidezen napad v hribovski srazu, medtem ko je glavna moč ostala v kritjih, pripravljena za napad. Italijani so vsled tega napada naših ljudi izgubili glavo. Pričelo se je divje streljanje in nepopisen peklenski koncert. Kljub sovražni premoči se niso umaknili naši napadalci, ampak so se Italijanom hrabro upirali. Vrnivše se patrulje so poročale, da so odpisali Italijani proti našim velike rezerve. Sedaj je smatral naš poveljnik, da je prišel ugoden čas, da dá ukaz za splošen napad. Kakor vihar so drveli čez Italijane in kmalu so imeli naši lep kos močno zgrajenega jarka v svojih rokah. Večje število ujetnikov in mnogo vojnega materiala je bil plen naših junakov. Brezuspješni so bili protinapadi in topniški ogenj; naši so neomajno držali osvojen postojanko v svojih rokah. Italijani so končno tudi to spoznali, in so prenehali s poizkusi, da zopet osvoje postojanko. O onem hrabrem oddelku pa, ki je podvel navidezen napad, ni bilo ničesar slišati. Odposlane patrulje niso našle o njem nobenega sledu in že je vse pričelo skrbeti, da so junaki izgubljeni. Ali kdo more popisati veselje, ko je prinesel nek oddelek, močan 10 mož, veselo vest, da se vračajo tisti, za katere se je mislilo, da so izgubljeni. Z največjim veseljem so vsi hiteli junakom nasproti in jih odvedli v novoosvojeno postojanko. Poveljnik je objel stotniškega poveljnika in se vsem zahvalil za njihovo junako delo. Sedaj se je pričelo s poročanjem: Stotnija je, kakor se je glasilo povelje, napadla sovražnika in prenesla napad precej daleč v sovražno bojno črto. Naši ljudje niso popustili, kajti vedeli so, da nimajo Italijani nobenih rezerv. Vendar ni trajalo dolgo, Italijani dobe ojačenja, in sedaj je pričel postajati položaj za našo stotnijo resnejši. Poveljnik je sklenil, da gre nazaj, kajti izvršil je njemu naloženo nalogo. Vled nastopivše noči so Italijani naše obšli, medtem ko je stal za hrbtno sovražni oddelek, ki je bil k temu še močnejši kakor pa naša stotnija. Torej obkroženi in v največji nevarnosti, da padejo v italijansko ujetništvo! Ali naši sinovi planin se ne dajo tako lahko ujeti, kakor so to mislili izdajalci. Kaj store? »Naskočiti z bajonetii!« bil je soglasen sklep. Z vso silo in z uspehom naskočijo za hrbtno stoječe Italijane. Italijani se umaknejo na obe strani soteske in izhod za našo stotnijo je

bil prost. Za spomin na to je vzela naša stotnija še dva italijanska častnika in 72 mož. Seveda Italijani niso slutili, da so naši ravnokar zapustili kotlino ter so se obstreljali eden drugega, dokler niso spoznali svoje zmote. V svoji strašni jezi so še streljali v dozdevno umikovalno črto ne da bi povzročili kaj škode. Uspeh, kateri ljudi »sacro-egoizmo« strašno v nos bode. Do laškega napada pa pozneje ni prišlo, ker so že doslej dobili zaslužen lekcijo. Naslednji dan so po svoji stari navadi s svojo artiljerijo obstreljevali našince, ali brez uspeha.

Drugi prizor: Nekega lepega dne so šli Bošnjaki da zamenjajo nek oddelek. Na potu k postojanki jih je motil italijanski ogenj od strani. Jezni vsled tega, so pričeli misliti na maščevanje; ponoči napadejo italijansko postojanko in dovedejo 200 ujetnikov.

Italijanska hinavščina pride čisto do izražanja, kadar pripeljejo laške ujetnike. »Eviva Austria!« je njihov prvi klic, kadar se prikažejo pri naših, a še malo poprej so upili iz laških strelskih jarkov »abasso Austria!« Seveda jim klic »eviva Austria« ne pomaže, kajti hinavščine in zahrbtnosti Italijanov sinovi Avstrije ne bodo nikoli pozabili.

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

Zadnji čas se je začelo gibanje v prospeh četrtega avstrijskega vojnega posojila, ki se v kratkem predloži v podpisovanje. Pri bankah so se podpisali že znatni zneski, še predno je bila znana oblika in pogoji tega posojila. To je vsekakor dobro predznamenje za uspeh tega posojila, za katero kažejo razen bank že tudi razne hranilnice širom Avstrije veliko zanimanje.

Dočim so se prva tri vojna posojila, ki so prinesla, kakor znano, popoln uspeh, oddala v zakladnih listih, ki zapadejo v plačilo v letih 1920, 1925 in 1930, se je to pot izbral tip 40letnega posojila, ki se amortizuje od šestega leta naprej. Ni dvoma, da bo ta vrsta posojila zelo dobrodošla vsem onim krogom prebivalstva, ki žele trajno naložiti svoj denar in se hočejo izogniti neprijetnosti, da bi si morali vsakih par let iskati novih vrednostnih papirjev. To pa tembolj, ker se pri državnem vojnem posojilu družu s trajnostjo tudi brezpogojna varnost in visoko obrestovanje po 5½% nominala. Ravno tako bo odgovarjalo tudi naložitvenim potrebam velikih finančnih zavodov, zavarovalnic, hranilnic, fondov in ustanov. Da se pa pritegne tudi take denarje, ki se vsled vojne ne dajo primerno naložiti, ki bodo pa v bodoči visoki gospodarski konjunkturi, ki jo je po vojni nedvomno pričakovati, igrali vlogo, se je finančna uprava odločila, ponuditi poleg 40letnega rentnega posojila tudi sedemletne zakladne liste.

Iz ust finančnega ministra dr. pl. Leth smo te dni slišali, kako ugoden je v vsakem oziru sedanji čas za oddajo vojnega posojila. Hrabrost naših armad, njihova požrtvovalnost, njihova volja za brezpogojno izvojevanje končne zmage, dejanska domovinska ljubezen prebivalstva in nezlomljiva finančna moč naše države, ki so nam doslej pomagale odbiti vse vojaške in gospodarske nakane naših nasprotnikov, se

bodo sedaj dopolnile z novim listom slave: s sijajnim uspehom četrtega vojnega posojila. V skupnem boju proti sovražnikom smo izvojevali že tri milijardne zmage, sedaj se pripravljamo na četrto, ki mora še prekositi dosedanje. Zmaga za zmago na fronti, zmaga za zmago v zaledju. Koliko časa bodo naši sovražniki sprčo tega še vstrajali v svoji zaslepljenosti in pri svojih otročjih načrtih proti osrednjima velesilama? Pač ne more biti več tako daleč čas, ko bo zmaga človeška pamet in jim bodo padle luskine z oči. In potem je možno le še eno: mir, slaven mir!

Za ta cilj moramo združiti vse svoje moči; vsak državljan in vsaka državljanka se mora zavedati dolžnosti, da deluje za ta cilj. In za ta cilj deluje, kdor dá državi na razpolago sredstva, ki jih potrebuje za vojne namene. Kdor ima veliko, daj obilo, kdor ima malo, daj tisto veselega srca. Razen ponosne zavesti izpolnjene domovinske dolžnosti mu bo v plačilo tudi lepa, zagotovljena gmotna korist. Država ne prosi miloščine, marveč oddaje posojila proti popolni, brezpogojni varnosti in visokimi obrestim. Pokažimo svojo ljubezen pa tudi svoj gospodarski talent.

Vzdrževalnine in upravno sodišče.

Upravno sodišče je sedaj objavilo važne odločbe o vzdrževalnini ali državni podpori za svoje vpoklicanih. Odločbe so načelne važnosti; kažejo namreč, da so nižje instance prošnje strank večkrat nezakonito zavrnile in zato dajejo odločbe gotova načelna navodila za bodoče podeljevanje podpor. Prvo in temeljno načelo je v odločbah to: vzdrževalnina ni miloščina, ampak zakonita pravica svojcev vpoklicanega moškega. To se pravi: Vzdrževalna komisija ne more poljubno dati ali ne dati podpore, ampak je dolžna preiskati in ugotoviti, ali so v vsakem slučaju podani v zakonu postavljeni pogoji za podporo, oziroma ali ni podan kak razlog, ki izključuje podporo. (Odl. 26. novembra 1915, št. 7444.)

Predpogoj za pravno zahtevo je, da se je dohodek vpoklicanega zmanjšal. Če se je dohodek zmanjšal in če tako zmanjšani dohodek ne zadošča za vzdrževanje svojcev vpoklicanega, tedaj obstoji pravica do podpore. Drugega predpogoja ni. (Odl. 8. novembra 1915, št. 6905.)

Potreba do podpore pa mora stati v vzročni zvezi z vpoklicom, da se prizna podpora iz državnih sredstev. Ta dejanski stan pa ni podan, če so svojci po njihovem gospodarskem položaju sicer navezani na zakonito vzdrževalno dolžnost vpoklicanega, pa vpoklicani do vpoklica te svoje dolžnosti ni izpolnjevali. V takem slučaju ni mogoče reči, da je preživljanje vsled vpoklica ogroženo. (Odločbe 10. julija 1915, št. 4715; 14. febr. 1916, št. 8371.)

Po § 7. zakona z dne 26. decembra 1912, drž. z. št. 237, vzdrževalni prispevek ne odpade, če je svojce podpirala občina, društvo ali kaka zasebna oseba. Kajti po tej postavi je pravica do vzdrževalnega prispevka podana, če je bilo preživljanje svojcev do vpoklica odvisno od delovnega zaslužka vpoklicanega in je to preživljanje po vseh njegovih življenjskih razmerah dejansko ogroženo, pri čemur se ni prav nič ozirati na to, da so svojci od časa vpoklica v bolnišnico, vojašnico, na kolodvor, brez izbire, brez cilja, kakor v posmeh besedi kultura. In vsi, ki smo tukaj zbrani, kakršnegakoli duha in katerekoli morale, vsi imamo le eno željo, da jih pripravimo k molku.

»Če bi vedeli, kolikokrat sem že uničil kako baterijo!« pravi globokomumno mladi nadporočnik, ki poveljuje bateriji. »In drugi dan zopet strelja kakor za stavo. Baterijo je mogoče le osvojiti, ne uničiti. Ako se res enkrat zadene v polno in razbije kaka cev — drugo jutro je nova na njenem mestu. Kaj mislite, kolikokrat je bila moja baterija že zadeta? 3000 strellov smo dobili samo mi! 1500 28 cm lijakov 100 metrov na okoli priča o tem, kako nas »nabijajo«. Italijani namreč čisto dobro vedo za našo postojanko in streljajo zelo dobro. Toda izgubil nisem niti enega moža, niti enega topa.«

So-li to res še oni elegantni lahkoživci, kakor so bili nekoč, ki žde sedaj v zemeljskih luknjah v nesnagi in mokroti, v oguljenih suknjicah in oskropljenih golenicah, brez vsake umetnosti in znanosti, imejoč le eno misel: zadeti, razrušiti, uničiti! Zdi se, da je nadporočnik uganil mojo misel, kajti ravno v trenutku, ko prileti od daleč preko mesta 21 cm izstrelek skoro do nas, takojimenovali »kamarček«, katerega vodilni obroč na odlomkih mole ven, tako da gostoli kakor harški kanarček, — mi pravi zopet čisto globokomumno, dočim se granata raztrešču na železniškem naspisu: »In pozabiti ne smete, da je to tukaj tudi izstrelil kak italijanski odvetnik iz Bologne ali kak rimski inženjer ali sicer kak čisto dostojen človek iz kakega čisto poštenega mesta.«

(Konec v donedeliek.)

od kje drugje kakor iz državnih sredstev kaj dobivali. Ženi se n. pr. ne sme odreči podpore, če jo je po vpoklicu, da je imela zadostne dohodke, podpiral oče ali ji je občina dala brezplačno stanovanje ali zanj plačala stanarino.

Dejstvo, da vpoklicani del svoje plače še nadalje vleče, še ne more opravičiti, da se zahteva odbije. § 3. pravi, da je vzdrževalnina le tedaj izključena, če v aktivno službovanje vpoklicani sploh nič ne trpi na svojem dosedanjem dohodku, pa naj si bo, da svojo plačo ali zaslužek še dobiva ali iz kakega drugega vzroka — ali pa, da so podane druge v zakonu navedene okoliščine, ki jih je pa treba ugotoviti, da vsled vpoklica preživljanje svojcev ni ogroženo. Če kdo vleče del plače še naprej, bi se svojem podporo smelo le tedaj odreči, če bi se dognala taka dejstva, da kljub temu zmanjšanemu dohodku preživljanje vendar ne trpi škode. (Odl. 26. nov. 1915, št. 7444.)

Kot časovna doba, ki obstoji za priznanje vzdrževalne podpore, more priti v poštev le ona, med katero je vsled izpada neobhodno potrebnega delovnega dohodka, vpoklicanega bilo preživljanje njegovih svojcev ogroženo. Zna se tedaj pokazati, da v času vpoklica iz kakega v § 3. navedenega razloga preživljanje ni bilo ogroženo, pač pa vsled kasneje nastopivše izpremembe gospodarskih razmer vpoklicanega. V tem slučaju gre svojcem, če so podani tudi drugi zakoniti predpogoji, podpora šele od tega časa naprej. Naziranje, da komu, ki mu je bila prošnja odbita, pa je na ponovno prošnjo dobil podporo priznано, gre podpora šele od vložitve nove prošnje, stoji v nasprotju s § 3. in § 6., ki pravi, da podpora pristoji od trenutka, ko je preživljanje prišlo v nevarnost. (Odl. 24. februarja 1916, št. 1355.)

Upravno sodišče pa je postavilo tudi važna pravna načela za postopanje komisij pri ugotavljanju. Razveljavilo je namreč več odločb nižjih instanc, ki so prošnje zavrnile, opirajoč se na poizvedovanje, ki je stalo v nasprotju s trditvami prosilcev. To je posebno važno za revizijske odločbe okrajnih komisij, pri katerih se stranka pritoži. Komisije morajo vsako prošnjo vnovič preiskati in vnovič o nji sklepati. Stranke imajo 60 dni časa za pritožbe.

Gospodarski pregled.

Dunajski mestni urad za oddajo moke je koncem marca obhajal svojo obletnico. Letni zaključek izkazuje, da porabi Dunaj povprečno na teden 120 vagonov moke. Celo leto se je je porazdelilo 10.631 vagonov oziroma 106,310.000 kg, in sicer 1597 vagonov koruzne, 9034 pšenične in druge zlahne moke. To količino moke bi izdalo 13.290 vagonov žita pri 80% zmletvi v 1,275.720 vrečah. Moko so porazdelili sledeče: 5607 vagonov malim pekcom, 1853 pekcom z veleobrtjo, prodajalnam, obrtnim zadrugam, konsumnim društvom itd. 2856 vagonov in 315 vagonov raznim zavodom. Če bi vsa ta množina naenkrat došla na Dunaj, potreboval bi se vlak, ki bi bil dolg krog 80 km. Denarni promet je pa znašal 60 milijonov kron. — Mleka je na Dunaju tudi zadnji čas vedno manj. Kot vzrok temu navajajo tudi to, da se je dvignila cena mleku v Pragi in Budimpešti in vsled tega rajši producenti v te mesti mleko odposiljajo. Na Dunaju je več mlekar, ki vzdržujejo molzne krave in imajo po raznih mestnih okrajih svoje prodajne filijalke. Engrosisti pa dobavijo mleko iz mlekar, po deželi, osobito iz alpskih in ogrskih krajev. Ti so oddajali mleko do slej ali direktno konsumentom ali pa nadrobnim prodajalnam. Sedaj so ga poslednjim ustavili in veliko število takih prodajalcev mleka je opustilo svoj obrat. Dunajčan zelo hrepene, da bi se kot v Berlinu, Budimpešti in drugih večjih mestih pričelo mleko ob gotovih urah in ulicah v hladilnih vozovih voziti in konsumentom direktno oddajati in bi opustili oddajo mleka v steklenicah, ki se prodaja po 46 do 48 vin. V mlekarah stane 40 vin., v nadrobnih prodajalnah 44—52 vin., šele pomolzeno (toplo) mleko pa 48—52 vin., mleko za otroke pa po 72—80 vin. Na debelo prevzemajo engrosisti mleko po 37 do 39 vin., prodajajo ga pa po 40—44 vin. — V Budimpešti je vlada dovolila magistratu zvišanje cene mleku začeni z 16. marcem za 8—10 vin. pri litru. Minimalna prevzemna cena pa je določena 38 vin. Na drobno se prodaja posneto mleko po 28 vinarjev liter, v vrčih po 48 vin., v steklenicah po 54 vin., zdravilno pa po 70 vin. Kieli smetani so določili ceno 2:50 K, ako ima 15% tolsče, če pa le 10%, pa 2 K. Kislo mleko stane 24 vin. porcija, jogurta 30 vin. in skuta kg 2 K. — Na Dunaju se je določila od »Miles« prevzemna cena zunanemu maslu 839 K za kvintal, domačega masla pa je vedno manj in se je prodajalo po 6:80—7:30 da celo 8 K kg. — Na Predarlskem bo oskrboval prodajo, razdeljevanje in ceno doma pridelanemu siru deželni kulturni urad. Začasno je določena za sir tamkaj oddajna engrosistovska cena 465 K za kvintal, zunanji sir pa

delovnih skupin. Samo točno vzajemno delovanje artiljerije in pehote omogoča, da se drži Soča. Infanterija je po izkušnji teh najnatančnejše izvedenih dvosplovov dobila do artiljerije tako globoko zaupanje, da se slepo zanese nanjo. Vsi čutijo, isti skupni cilj: Braniti Avstroogrsko. Razume se, da tisto Avstroogrsko, ki je v vojni. Toda ali bi ne bilo braniti še neke druge Avstroogrške — mirne, delavne, in ali bi se ne moglo doseči takega točnega vzajemnega sodelovanja za ta visoki cilj?

Italijanska zanikarnost nepoboljšljiva.

Pri Italijanih je pa tudi vojna malo izpremenila njihovo zanikarnost. Isto zamudo, ki so jo imeli njihovi vlaki v miru, imajo sedaj njihovi napadi. Tekom prvih treh soških bitk je bil to po vsej priliki glavni vzrok njihovega neuspeha. Kaj jim je koristila premoč, kaj prožnost, kaj smelost, kateri se tukaj vsi možje spoštljivo klanjajo, če je pa neločnost vse pokvarila? Bilo je zlih trenutkov za nas v teh bitkah. Artiljerijski poveljnik mi je pripovedoval o tem. Na opazovališču je bil stal, čepico pomaknjeno globoko na zatilnik. Poročila so se kopičila. Danes je šlo Oslavje. Zjutraj Podgora skoraj osvojena na juriš. Zvečer vzet Sabotin. In pojutrišnjem vtišljena šentmihelska fronta. »Grom in strela! Grom in strela!« Pot mu je obilaval čelo. Toda vsakokrat je bila italijanska nemarnost, ki je povzročila, da so gonilne moči odpovedale, popustile; vsakokrat nam je bilo mogoče, to zanikarnost izkoristiti in vsakokrat v najtežjem trenutku so vrgli naši napadalce zopet vun. Namesto uspehov so imeli potem le strahotne izgube. In niso razumeli.

Seveda, kdor je bil vajen lenariti na neapolskem solncu, zjutraj, opoldne, zve-

čer in zopet zjutraj, opoldne, zvečer, kaj je za takega čas? Ali bo kdaj razumel, da je časih kaka stvar odvisna samo od ene minute? Gotovo, pripravljen je domovini žrtvovati svoje življenje. Toda zakaj domovini ni vseeno, ali se to zgodi ob petih, ali ob šestih, to mu ne gre v glavo.

»Vhod prepovedan.« — »Topovski vlak.« — »Batrije se ne da uničiti.«

Neprestano prihajajo sem poročila in odhajajo. Gospodje pri tem ne izgube ne miru ne humorja. Topniška postojanka naznanja, da je mina udrla vrata. »Zapri jih zopet in zapiši nanje: Vhod prepovedan!« se glasi telefonični odgovor. »Lahko tudi zapišeš, da se italijansko blago ne sprejema.« Nato se poveljnik glasno zasmeje: »Veste, kaj mi je odgovoril ta vrazji praporščak? Kadar pride še enkrat na svet, bo takoj nadporočnik, samo da mi bo mogel tudi dati tak svet.«

Celo dopoldne iščejo mesta, kjer sumijo, da bi utegnil biti »topovski vlak«. Trgovci, uradniki, tehniki so bili do pred kratkim. Sedaj se je to vse nekam pogreznilo. Sedaj imajo samo eno misel: kje stoji »topovski vlak«. Ta se pa radi tega nikakor ne da zadržati ter veselo »kuri« proti Gorici. Zvečer nenadoma vsi navdušeno zakriče: »Dim, dim —, no čakaj, zver, sedaj te imam!« Takoj zadoni povelje: »Drugi top, stran 2730, minske granate, naboj 4, razdalja 4850, strela« Vse čaka. »Je že tu!« In sredi v dim trešči v polno. Kakor na povelje ustavi sovražna baterija ogenj. In nadporočnik gori zmagoslavja.

»Ali je topniški vlak sedaj uničen?« vprašam brez diha. Nobena mojih misli ni več na svojem mestu. Da so tam postreljeni ljudje — ali sploh še mislim na to? Jaz vidim le to, da treskaio v naše mesto,

stane postavljen na Dunaj 500 K meterski stot.

Čitali smo, da so Angleži sklenili z Rumunijo kupčijsko pogodbo za 80 tisoč vagonov žita. Doslej so ga kmetje oddali le 39 tisoč, ljudske banke pa le 4 tisoč vagonov — torej skupno komaj polovico.

Tudi v Švici primanjkuje za poljedel-

ska dela delavskih moči, ker so zaposlene v obrambi (straži) meje. Poleg tega ima velike težave glede uvoza umetnih gnojil in krmil, ki jih morajo zelo drago plačevati. Vendar se z letino še precej pohvalijo.

Na Francoskem so skoro ves oves rekvirirali za armado. V Parizu ga radi tega niso več imeli in žitna borza je morala prositi trgovinsko ministrstvo, da dá 20 tisoč meterskih stotov ovsu fujakerjem in imejiteljem konjev, kar bo pa komaj za 10—14 dni zadostovalo. Vlada je sklenila, da v to svrhu čim več nakupi krmne kornice v zunanjih državah.

Na Islandu že daljšo dobo rabijo takozvano moko iz islandskega mahu (Cetraria islandica), ki je sicer zelo grenka, pa se ta grenkoba lahko odpravi s tem, da se jo prvič ležati dalje časa v mrzli vodi, ki ji primešajo ogljenokisleni kali. Lahko se take moke potem 10% primesi žitni moki in okusen kruh speče. Sicer pa jo uporabljajo tudi kot mlečni močnik in pri izdelovanju čokolade.

Kako kaže pomladanska setev v Ameriki? Procentuelno je pšenica izražena 78,3%, torej za 10,5% slabše kot l. 1915. in 17,3% slabše kot l. 1914.; ržena pa 87,8% (2,3% manj kot l. 1915. in 3,5% manj kot l. 1914.). Skupno cenijo pridelka pšenice za l. 1916. 495 milijonov bušelnov, rži pa do 45 milijonov.

Rumunija je dovolila izvoz semen, določila pa izvozno carino 9 levov za kvintal, ki se mora plačati v zlatu.

Na Ogrskem je vlada ceno svinjskemu mesu zvišala — toda s tem indirektno tudi dvignila ceno živim praščem. In mesarji se pritožujejo, da se jim s tem ni nič pomagalo. Vsi, tudi producenti obrnejo pač svoj plašč po vetru — naj ga vlada nameri kamorkoli. Zadovoljile ne bodo nikogar niti maksimalne niti minimalne cene in uspeh bodo imele šele tedaj, če bi dotični predmeti prešli v popolni državni monopol.

Kako je s setvijo v naši državi? Na Moravskem kaže dobro, kar se tiče rži, pšenice in ječmena. Ozimina je dobro prestala. Detelja se najlepše razvija in kmalu bodo že lahko pričeli z zeleno krmom. Dasi se je cena sladkorni pesi zelo zvišala, vendar to ni zmanjšalo porabo njiv za posejanje z žitom. V Banatu je v nekaterih krajih obdelanega 55—60%, v večini pa 80—85%. V mnogih krajih pa se ozimina še sedaj nahaja pod vodo, ker je bilo preveč padavine koncem marca, sicer se je pa zelo dobro ohranila. Iz Galicije pa že 10 let ni bilo tako ugodnega poročila v tem oziru, kot je letos. Posebno pšenica tam dobro kaže.

V Nemčiji trava dobro poganja. Sadili so večinoma zgodnji krompir in zasejali druga zgodnja semena, da čim prej dobe živila. Ceno semenu sladkorne pese je vlada določila 250 K za meterski stot in razveljavila vse prejšnje tozadevne kupčije. Izkazalo se je, da so nekateri plačali to seme celo po 500 K za kvintal. Žitna rezerva bo znašala krog 400.000 ton.

Tudi Rumunija je izdala maksimalne cene za žito, moko, meso, maslo (6 levov a kg), sir in mast, testenine, fižol, špirti itd. Popisala bo tudi zaloge vseh teh navedenih predmetov.

Trgovina po končani vojni.

Rotterdam, 12. aprila. (Kor. ur.) »Rotterdamsche Courant« javlja iz Londona: V zbornici lordov je lord Courtney z ozirom na ozirom na bližnjo gospodarsko konferenco v Parizu odločno nastopil proti, da bi se po končani vojni začela gospodarska vojna. Ravno prosta trgovina je omogočila Angliji, da je vojno nadaljevala in podpirala druge države. Samo prosta trgovina bo zopet prinesla blagostanje po vojni.

Predsednik tajnega sveta lord Crewe je odgovoril, da je pariško konferenco predlagala Francija. Na konferenci se bo razpravljalo o tekočih zadevah in pa o vprašanjih, ki jih bo treba vpoštevati po končani vojni. Med tekoče spadajo prepoved trgovanja s sovražnikom, ureditev izvoznih prepovedi, da se kolikor mogoče omeji izgube zaveznikov. Med vprašanji, ki jih bo treba rešiti po vojni, spada tudi obnovitev trgovine med zavezniki in pa garancija za njihovo bodočo gospodarsko neodvisnost. Delegati imajo nalogo, ta vprašanja proučiti, sklepati pa ne delati. Lord Crewe je nastopil proti poizkusu, da bi se v bodočo trgovinsko politiko zaneslo idejo povračila, toda za odstranitev večjih nevarnosti bo pa morda le potrebno, da se iz Nemčije blaga ne bo več naročalo.

Italijansko-francosko-angleški trgovinski politični posvet.

Lugano, 15. aprila. (Kor. ur.) Veleposlanik Tittoni je došel iz Italije. Sodi se,

da je njegovo potovanje v zvezi z italijansko-francosko-angleškimi trgovinsko političnimi posveti.

Velike izgube Italijanov na Mrzlem vrhu. — Na tirolski fronti napadajo Italijani na več mestih.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. aprila. (K. u.) Uradno: Streljanje s topovi se je nadaljevalo na obeh straneh tudi včeraj, kolikor se je videlo.

Naše čete so se polastile na Mrzlem vrhu neke predpostavke in so odbile ponovne protinapade z velikimi izgubami za Italijane.

Naše topništvo je krepko obstreljevalo sovražne postojanke pri Bovcu in pri Pontabvi.

Na tirolski fronti črti je pričel sovražnik napadati na več mestih.

Sovražnik je poizkušal, da se polasti v odseku Sugana naših postojank na višinah na obeh straneh Novaleda, a smo ga odbili.

Naše čete so izpraznile danes ponoči na cesti Ponale obramben zid južno od Sperone in so se ustale v najbližji postojanki.

V ozemlju Adamello so zasedli alpski obmejni greben Dossion di Genova; južno od Stilfserjocha se je izjalovil sovražni napad na Monte Scorzuzzo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

12. aprila. V dolini Ledro smo izboljšali z metodnimi napadalnimi operacijami naše postojanke severno od potoka Ponale med dolino Concei in Gardskim jezerom. Z običajno učinkujočo topniško podporo je osvojila naša pehota močno črto strelskih jarkov in utrdbo ob južnih robih Monte Pavi in Cima d' Oro, kakor tudi na skalah Monte Sperone. Posrečilo se je sovražnim posadkam, da so se umaknile s težkimi izgubami, a vzeli smo jim približno 20 ujetnikov. V odseku med Adizo in Brento, ob izlivu Buta, ob Beli in ob Soči je trajalo včeraj dalje živahno topniško delovanje. Učinkujejo ogenj naših topov je rpepečilo, da ni mogel sovražnik zopet popraviti utrdbe Luserna (zgornja dolina Astico) in je porušil materialni depot pri Sv. Katarini in v Ukvah (Dolina Bela).

Od Soče pri Gorici.

Sreda, dne 12. aprila. Včeraj pokoldne in danes vlada na bojišču pri Gorici zopet mir. Zanimivo je, da so o priliki predvečernjega obstreljevanja priletele italijanske granate na Ajševico, ki pa niso eksplodirale, ker so padle na mehko zemljo. Sploh opažamo, da veliko italijanskih granat najtežjega kalibra ne eksplodira, kar za nas razveseljuje dejstvo.

Ljuta kanonada pri Gorici.

Četrtek, dne 13. aprila: To noč je zadivljala na fronti pri Gorici po majhnem presledku zopet ljuta kanonada. Posebno v prvih jutranjih urah je dosegel artiljerijski boj svoj višek, rezki kovinasti udarci brzostrelnih topov srednjega kalibra so vršali kot nevihta. Kanonada je danes krog poldne nekoliko potihnila. Na bojišču pri Gorici opažamo sedaj novo taktiko. Po večini se vršijo boji le ponoči do poldne drugega dne, nakar sledi menaža in po menaži odpočitek.

Italijani pričakujejo močne avstrijske ofenzive.

Florenca, 14. aprila. Polkovnik v generalnem štabu Gatti, znani vojaški pisatelj, je imel v gledišču predavanje, v katerem je pripravljaj občinstvo na močno avstrijsko ofenzivo z mogočimi strašnimi udarci. Zadnji razvoj sile pa je na strani Italije. Gatti je svaril pred razkosavanjem narodove sile z novimi, nepremišljenimi vojnimi cilji.

Iz laške zbornice.

Curih. (Kor. ur.) Laška zbornica je razpravljala 13. t. m. o predlogu socialističnega poslanca Merlonija, ki zahteva v korist zasebnim uradnikom jamstva za službo z ustanovitvijo razsodišč postavnim potom ali s kraljevsko odredbo. Minister Cavasoli je ugovarjal predlogu. Radikalec Giretti je poizkušal zaviti vprašanje vlad v korist; vsled česar so nastali viharji prizori. Predsednik je moral groziti, da prekine sejo, da je napravil red. Reformni socialist Canepa se je pritoževal, da Salandra prevečkrat zahteva zaupnico ne le v vprašanih splošne politike, marveč tudi glede na malenkostne upravne zadeve. Merlonijev predlog je upravičljiv, posebno ker zasluži kapitalisti milijone, nastavljenec pa tako slabo plačujejo, da stradajo. Schanzer (Giolittijev pristaš) pravi, da glasuje proti Merlonijevemu predlogu predlogu, ker zahteva Salandra zaupnico. Ko še prosi katalisti posl. Cameroni, naj vlada ukrene kar želi Merloni, povzame besedo ministrski predsednik Salandra.

Nezadovoljnost v Parizu z Italijo.

Lugano, 14. aprila. Pariški dopisnik lista »Secolo« Campoionghi skuša vnovič

pripraviti Sonnina do tega, da bi se sporazumel s francoskim naziranjem. Pravi namreč, da je francosko časopisje zelo nezadovoljno, ker še vedno ni na francoskem bojišču italijanskih čet.

Izredno vojno stanje v mestih zgornje Italije.

Milan. Izredno vojno stanje so proglasili nad mesti v zgornji Italiji. Zaplenili so celo vrsto laških listov, ker so poročali o obstreljevanju po avstrijskih letalcih.

Izmenjava avstrijskih in italijanskih težko ranjenih vojni ujetnikov.

Bern, 14. aprila. Radi medsebojne izmenjave težko ranjenih vojni ujetnikov med Italijo in Avstrijo je imel včeraj šef-zdravnik švicarskega Rdečega križa, polkovnik Bohny, pogovor z italijanskim delegatom iz Rima. Je še nekaj težkoč in bo najbrže preteklo še par tednov, predno se bodo sporazumeli. Polkovnik Bohny se je v Buchsu razgovarjal o isti zadevi z avstrijskim delegatom. Izmenjava bi se izvršila s sodelovanjem Švice.

Laški zločinci v Ameriki.

Luzern. »Avanti« poroča iz Bostona, da je med 1300 jetniki v kaznilnici Sing-Sing v Newyorku, ki čakajo na smrtno obsodbo, 800 Italijanov, ki so večinoma še mladi in rojeni v Ameriki.

Vojska z Rusi.

Novi boji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. aprila. (K. u.) Uradno: Na naše črte ob spodnji Stripi, ob Dnjestrju in severovzhodno od Črnovic je streljal včeraj ljuto sovražnik.

Ponoči so se razvili pri izlivnem kotu Spodnje Stripe in južnovzhodno od Bučaca močnejši boji na predpolju, ki trajajo deloma dalje.

Na najjužnejšem delu bojišča se je umaknila posadka neke naprej potisnjene utrdbe v glavno postojanko.

Severovzhodno od Jaslovjeca je vdrl sovražnik tudi v neko našo postojanko, a je bil s hitrim protinapadom vrzea zopet iz nje. Ob tej priliki smo ujeli enega ruskega častnika, 3 praporščake in 100 mož.

Na cesti iz Bučaca v Čortkov se je polastil nek avstrijski poizvedovalni oddelek s presenetljivim napadom neke ruske postojanke.

Sovražno topništvo je delovalo živahneje tudi na bojni črti armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. aprila. (Kor. urad.) Veliki glavni stan:

Krvavo je odbila vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga pri Garbunovki severozahodno od Dvinskega in južno od Naroškega jezera omejene sovražne napade.

Ravnatoko brezuspešna so ostala podjetja ruskih oddelkov proti postojankam ob Serveču severno od Cirina pri vojni skupini generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 12. aprila. Uradno se poroča: Ob Dvinu in južno od Dvinskega mesta pehotni in topniški ogenj. Sovražna artiljerija je včeraj obstreljevala več kritij pri mostiču Uexküll. Pri Kutynu (40 km jugovzhodno od Pinska) so naši prostovoljni poizvedovalni oddelki imeli nekaj za nas uspešnih spopadov z nemškimi patruljami. Severno in južno od kolodvora Olyka se je poskušal sovražnik približati našim jarkom in se pred njimi vkopati; odbili smo ga.

FINSKI BATALJONI NA FRONTI.

Petrograd, 14. aprila. »Novoe Vremja« poroča, da so prvi finski prostovoljni bataljoni odšli na fronto generala Everta (Minsk). Dosedaj je odšlo 22 bataljonov.

RUSIJA NAROČA OROŽJE V JUŽNI AMERIKI.

Berlin. »8 Uhr Blatt« poroča iz Rotterdama: Ruski finančniki potujejo zdaj po južni Ameriki. Trdi se, da namerava naročiti Rusija v južni Ameriki velike množine streliva in vojnega materiala.

VIHARNI RUSKI MINISTRSKI SVET.

Stockholm. Zadnja seja ruskega ministrskega sveta je bila zelo dramatična. Min. preds. Stürmer je izprožil vprašanje o novih volitvah. Vsi ministri so pa izjavili, da zdaj volitve niso mogoče, ker bi volilni boj z običajnim podkupovanjem lahko povzročil revolucijo. Minister Tropov je zahteval izvenparlamentarno stanje. Pravosodni minister mu je na to odgovoril, da je političen norec, ker bi pomenila odprava dume šele revolucijo. Tropov je odgovoril, naj se pozove zopet Hvostov, da potlači revolucijo, nakar ga je ozmerjal Ignatjev. Stürmer je posredoval. Duma je sicer nalezna, a se še prenese. Računa se, da podaljšajo postavodajalno dobo do

Posveti v Berlinu.

Berlin, 14. aprila. (K. u.) Zunani minister baron Burian se je dopoldne pripeljal v Berlin. Na kolodvoru ga je sprejel veleposlanik princ Hohenlohe in oboje veleposlanikstva. Minister se je podal v hotel »Adlon«. Ob 12. uri se je peljal Burian k državnemu kanclerju, da se posvetuje z njim. Opoldne so zajtrkovali pri kanclerju Burian, veleposlanik princ Hohenlohe in legacijski svetnik grof Larish. Zvečer priredi veleposlanik ministru na čast večerjo, h kateri so povabljeni državni kancler, državni tajnik pl. Jagow in državni podtajnik Zimmermann.

Amerika in Nemčija.

Wilson previden.

London, 12. aprila. (Kor. ur.) »Times« poročajo 11. t. m. iz Washingtona: Previdno stališče predsednikovo je zelo naravno, kajti samo vzhod zahteva primerno akcijo, dočim imata jug in zapad ta interes, da se izogne zapletljajem. Znak za to je, da so michiganski republikanci prijatelja miru Forda nominirali za kandidata. Drugo znamenje pa tiči v dejstvu, da so celo tukajšnji republikanski voditelji svoje volivce po državi pozvali, da naj nikar preveč ne kritikujejo predsednikove potrpežljivosti, da se ne dá zvoditi v nevarno politiko.

Slab vtis nemške note.

London, 14. aprila. (K. u.) »Times« koročajo iz Washingtona, da je tam nemška nota napravila slab vtis.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. aprila. (Kor. urad.) Veliki glavni stan:

Izvezmiš mestoma živahnih, v ozemlju ob Mozi pa ljutih bojov z ognjem, se nič bistvenega ne poroča.

Napadalni poizkusi na levem bregu Moze so umrli že v našem topniškem ognju v izpadnih jarkih.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 13. aprila. Ob 3. popoldne: Na celim bojišču pred Verdunom je bila noč mirna. Nemški napad na Višino 304 se je izjalovil. Zapiralni ogenj naše artiljerije je očitno preprečil operacijo, ki so jo nameravali izvesti sovražni oddelki, zbrani v gozdu Malancourt. Z ostalih front nobenega važnega poročila.

13. aprila ob 11. uri zvečer. Med Oise in Aisne deluje naše topništvo proti sovražnim postojankam pri Moulains-Touppant in Nampcel. Zahodno od Moze trajno obstreljevanje višine 304 in naše bojne črte pri Morthomme in pri Cumieres. Vzhodno od Moze in na Woivre je povečalo svoje delovanje topništvo. Ponednevi je nek naš daleč noseč top obstreljeval kolodvor Nouvent-sur-Moselle in most pri Corvy severno od Pont-à-Mousson. Kolodvor je zažgan. Na ostalih delih bojne črte je potekel dan mirno.

Nemci obstreljujejo drugo verdunsko obrambno črto.

Genf. »Havas« pristavlja k francoskemu ubradnemu poročilu s 13. t. m.: Nemci obstreljujejo že drugo verdun. obrambno črto.

Nemška ofenziva na yerski fronti?

Milan, 14. aprila. Pariška brzojavka lista »Corriera della Sera« poroča, da isti viri, ki so nemško ofenzivo pri Verdunu spoznali že v njenih pripravah, sedaj napovedujejo nemško ofenzivo na yerski fronti (smer Dünkirchen-Calais). Na Francoskem niso v skrbeh, nasprotno z zaupanjem pričakujejo bodočih dogodkov kot možnost hitrejša odločitve.

Francozi pričakujejo novih močnih napadov na Verdun.

Berlin. Francosko časopisje pričakuje nove težke napade Nemcev na Verdun.

Rojalistično gibanje na Francoskem.

Berlin, 13. aprila. »Vossische Ztg.« javlja iz Ženeve: Francoska socialistična stranka je vladi poslala obširno pritožbo, podprto z obilo listinami, proti vedno rastočemu rovanju rojalistov. Povod za pritožbo je bilo vprašanje konservativnih skupin, kaj da misli vlada storiti proti socialistični propagandi, ki ogroža slogo Francije. Iz pritožbe in listin naj se dokaže, da francoski konservativci in klerikali vojno opisujejo kot kazen, ki jo je Francija zaslužila, ker je po svojih šolah uvedla »svoboda vesti«.

Za obnovitev monarhije v Franciji.

Genf. Socialisti so predložili francoski vladi pritožbo z mnogimi akti proti vedno obsežnejšim spletkam monarhističnih francoskih strank.

Večna zveza med Francijo in Anglijo.

Genf. »Le Temps« se živo zavzema za večno zvezo med Francijo in Anglijo. »Petit Parisien« celo zahteva, naj se prične ta

koj graditi podmorski prekop, ki naj bi vezal Francijo in Anglijo.

Ententna garancija Belgiji.

Kodani, 14. aprila. »Daily Mail« poroča iz Havra, da je Anglija, Francija in Rusija skupno Belgiji garantirala nedotakljivo posest njenih kolonij. Pred nekaj dnevi so podpisale dogovor, v katerem garantirajo za državno integriteto Belgije.

Lord Crewe o »nemškem militarizmu«.

London, 12. aprila. (Kor. urad.) Lord Courtney je rekel v zbornici lordov, da se Belgija ne more dvigniti, če Nemčija gospodarsko ne prospeva. Antwerpen in Rotterdam so zemljepisno predstraže Nemčije in od nje odvisne.

Lord Crewe je odgovoril, da si Courtney gotovo dela iluzije o Nemčiji, kakor da je v Nemčiji kaka stranka, takoj pripravljena za mir pod pogoji, ki bi jih ententa mogla sprejeti. Izjave o uničenju pruskega militarizma in uničenju Nemčije se je čisto napačno razumelo. Kaj je storila Nemčija v trgovskem oziru, da so tukajšnji ljudje trdno odločeni, da Nemčiji kasneje ne bodo pustili take moči, da bi zopet mogla začeti svoje prejšnje delovanje. Nemčija je drzno in uspešno združila trgovsko ekspanzijo in politično intrigo, za kar v preteklosti ni primere. Če lord Courtney skuša duha nemške podjetnosti ločiti od nemškega militarizma in značaj nemškega naroda od ambicij generalnega štaba, tedaj poizkuša nekaj nemogočega. Vojaških poželjenj, ki so zažgale svetovni požar, ni mogoče ločiti od splošnega nemškega veselja do napada na celem svetu. Ne more se verjeti Courtneyevi sliki, da sta v Nemčiji dva naroda: eden, ki je »nadiriljan« in pravljen za vsake vrste napada, in drugi, poln miroljubnih namenov in prežet želje, da nemško civilizacijo, pa naj ima tako ali tako vsebino, razširi po celem svetu. Strup se je razlezel pregloboko po celem telesu nemškega naroda. Ne dá se uresničiti ideje, da bi se trgovinski promet po vojni mogel začeti prav na prejšnji podlagi.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. aprila. (K. u.) Uradno: Neizpremenjeno. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. aprila. (Kor. urad.) Veliki glavni stan: Sovražno topništvo je včeraj vzhodno od Vardarja od časa do časa živahno delovalo. Ponoči od 12. na 13. aprila so metali sovražni letalci brezuspešno bombe na Gevgeli in na Ogorodico vzhodno od tam. Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Vojni minister Krobotin v Skadru.

Dunaj, 15. aprila. (Kor. ur.) Albanska korespondenca poroča iz Skadra: Vojni minister vitez pl. Krobotin, ki je prišel sem 1. aprila, je bil sprejet z velikimi ovacijami. Vse hiše so bile okrašene z zastavami. V pristanišču je sprejel vojnega ministra zborni poveljnik podmaršal Trollmann. Pri konaku je sprejela vojnega ministra velika množica, voditelji oblasti in šolski učenci ki so nosili zastave. Mestna godba je svirala cesarsko pesem, ki jo je množica spoštljivo poslušala. Vojni minister se je podal z zbornim poveljnikom na Taraboš. Dne 2. aprila je zapustil vojni minister mesto.

Nove čete za Valono.

Atene, 14. aprila. Iz severnega Epira se poroča o večjih vznemirljivih premikanjih italijanskih čet ob grški meji. Tudi delovanje laških letalcev narašča. Po drugih poročilih so 3000 Italijanov poslali na grško mejo pri Tepelini, med tem ko so istočasno v Valoni izkrcali nove čete.

× × ×

Vesti iz Srbije.

Belgrad 12. aprila.

Vojaški generalni guverner grof Salis-Seewis potuje po posameznih okrajih osvojenе Srbije. Tako je dne 10. aprila odpoval v okrožje Smederevo, kjer ga je ljudstvo povsod z navdušenjem sprejelo. — Dne 3. aprila je bila v navzočnosti častniškega zbora otvorjena ljudska šola v Obiličevu pri Kruševcu. — V Belgradu so lepo uredili vojaško pokopališče, na katerem leži 450 mrtvih vojakov, med njimi 12 avstrijskih in nemških častnikov. — V Belgradu manjka delavcev. Sedaj iščejo 500 delavcev za skladiščenje moke. Dnevna plača 3 K.

Srbski sodni arhivi.

Sofija, 14. aprila. Veliko število srbskih sodnih arhivov, kateri so bili zaplenjeni v raznih krajih Srbije, so prepeljali te dni v Sofijo v pravosodno ministrstvo, kjer jih uredi.

Prosvedno delo v Novi Bolgariji.

Sofija, 14. aprila. V mnogih krajih Nove Bolgarije so otvorene ljudske šole. Dose-

daj se je vpisalo v te šole 131.313 otrok. Največ otrok je vpisanih v ljudsko šolo v Stipu.

Ustanovitev srednje šole s turškim učnim jezikom v Sofiji.

Sofija, 14. aprila. Bolgarska vlada ustanovi v Sofiji srednjo šolo s turškim učnim jezikom.

× × ×

Poslaniki na dopustu.

Dunaj, 14. aprila. (K. u.) Bolgarski poslanik na Dunaju dr. Tošev je odpotoval v Švico. Med njegovo odsotnostjo ga bo nadomestoval legacijski tajnik dr. Stojanov. — Tudi avstrijski poslanik v Sofiji se je podal na kratek dopust na Dunaj.

× × ×

Sporazum in Grška.

Berlin, 15. aprila. (Kor. ur.) Atenski zasebni dopisnik Wolffovega urada poroča: Grška vlada se najodločnejše brani ugoditi zahtevi sporazuma, da bi po železnici Patras—Atene—Larisa prevažali čete s Krfa v Solun. Trdi se, da hočejo tukajšnji vodilni krogi z vsemi sredstvi preprečiti izvedbo načrta sporazuma, ki je tak, da če se sprejme, pomenja popolno vojaško zasedbo Grške.

London, 15. aprila. (Kor. ur.) »Reuter« poroča iz Aten: Diplomatičen položaj se je zopet poslabšal radi stališča, ki ga zavzema grška vlada radi začasnih zasedanj, katera smatra sporazum za neobhodno potrebne in ker se brani priznati olajšanja na železnicah. »Hespia« piše: Pričakujejo se, z ozirom na izpremenjen položaj v nekaterih dneh izpremembe v vladi.

Grška ministrska kriza.

London, 15. aprila. »Times« poročajo iz Aten: Zaimis se imenuje kot naslednik Skuludisa, če odstopi. Drugi sodijo, da ima več upanja Rhallis. Grška vlada je prepovedala podanikom nevtralnih in vojskujočih se držav popotovati na Grško.

Atene, 15. aprila. (Kor. ur.) Ministrske krize ni pričakovati, ker obstaja med krono, vlado in zbornico določen dogovor, da se izvede dosedanja nevtralna politika brezobzirno in z največjo odločnostjo.

Grški kralj odlikoval poročnika Avelisa.

Berlin, 14. aprila. »Kreuzzeitung« poroča iz Lugana: Kralj Konstantin je podelil grškemu poročniku Avelisu, katerega so Francozi izgnali iz Soluna visoko odlikovanje.

Ententa grozi Skuludisu.

Berlin, 13. aprila. »B. Z. am Mittag« poroča iz Zeneve: Stiskanje grške vlade je včeraj privedlo do dveh pritožb proti Skuludisu. Ta namreč ni privolil v gotove odredbe proti nemškim podmorskim čolnom in z vsemi sredstvi skuša preprečiti, da bi na grškem ozemlju se nahajajoči ostanki srbske armade skupno delovali z ententnimi četami. Oficijozno pariško časopisje vnovič grozi Skuludisovi vladi.

× × ×

Francoski milijoni za rumunsko časopisje.

Bukarešt, 13. aprila. Marghilomanov »Eclair de Balcan« poroča po pariškem »Radicalu«, da je Francija poslala 19 milijonov frankov na Rumunsko, da kupi rumunsko časopisje.

Rusija noče vidirati rumunskih potnih listov.

Bukarešt, 13. aprila. Rusko poslanstvo je nekaj dni noče vidirati potnih listov trgovcev, ki bi po trgovskih pošlih potovali v Rusijo.

Rusija ne da konj Rumuniji.

Bukarešt, 14. aprila. »Adeverul« poroča iz Jassyja: »Opinia« javlja, da je Rusija prepovedala tudi izvoz konj nakupljenih za Rumunijo.

Ruske izvozne prepovedi v Rumunijo in Grško.

Bazel, 13. aprila. Po indirektnih vesteh iz Petrograda je ministrski svet odobril posebne izvozne prepovedi v Rumunijo in Grško. Pogajanja o razglasitvi uvozne prepovedi gotovih vrst blaga iz Rumunije so odložene.

Peter Carp o Rumuniji.

Berlin, 14. aprila. Dopisnik »Berliner Tageblatta« je imel razgovor s Petrom Carpom, ki je rekel: Nikar ne mislite, da razna »mnenja«, ki ste jih slišali, izražajo pravo javno mnenje. Če hoče vlada, gre lahko takoj jutri skupno z osrednjima silama in niti en glas se ne bo oglasil proti nji, tudi brez oblegovalnega stanja. Strah pred Rusijo je strašilo, katero je napihnila vlada, da se skriva za njim in nasprotje z Ogrskim imamo že 40 let. Z neumnim poudarjanjem tega nasprotja pa se rumunsko vprašanje na Sedmograškem tudi ne bo rešilo. Če hočemo v tem vprašanju kaj doseči, moremo to le tedaj, če z vtelesenjem Besarabije dobimo nekaj gotovo veljavo. To je vzrok, zakaj Avstrija nima posebnega interesa, da Rumunija nastopi. Moje dunajsko potovanje ni bilo politično, pa pri svojih zabavah na Dunaju sem vendar opazil, da se Madžari ne bodo jokali, če ne vzamemo Besarabije. Naše razmerje do

Bolgarije se bo avtomatično zjasnilo, ko se pridružimo osrednjima silama.

Laški glas o Rumuniji.

Lugano, 13. aprila. »Zeit« poroča: Italijansko časopisje je osuplo nad znamenji o rastočem približevanju Rumunije k osrednjima silama. Za dokaz navajajo nemško-rumunski trgovski dogovor in pa vedno pogostejše napade na finančnega ministra Costinescu. Pravijo, da je vedno bolj verjetno, da Rumunija nastopi na strani osrednjih sil. V rimskih krogih čisto določno sodijo, da bo po prvem novem uspehu osrednjih sil na Bratianujevo mesto stopil Marghiloman, ki bo proti Rusiji načel besarabsko vprašanje.

Rusija in rumunske ladje.

Sofija, 13. aprila. »Narodni Prava« poročajo, da se je moralo paroplovbo iz Konstantince ustaviti, ker so ruske vojne ladje ustavljale ladje in jih potapljale. Rusi so kapitane potopljenih ladij fotografirali in jih izpustili z grožnjo, da jih pošljejo v Sibirijo, če bi prevzeli vodstvo kake druge tuje ladje in še enkrat prišli Rusom v roke.

Moratorij v Rumuniji podaljšan.

Bukarešt, 15. aprila. (Kor. ur.) Moratorij so podaljšali za štiri mesece.

Zasedanje rumunske zbornice podaljšano.

Bukarešt, 15. aprila. (Kor. ur.) Zasedanje parlamenta se je podaljšalo do 17. aprila.

Drobne, a zanimive iz Rumunije.

Bukarešt, 14. aprila. (K. u.) Zbornica je sprejela zakon, ki podaljšuje ustavno določbo, da se kmečkih posestev ne sme prodajati.

Bukarešt, 14. aprila. Po deželi vlada velika nezadovoljnost vsled draginje, za katero delajo odgovorne veleposestnike. Bati se je resnih nemirov.

Rotterdam, 14. aprila. »Rotterdamsche Courant« piše, da se je Rumuniji posrečilo sporazumeti se zaradi blagovnega prometa. Zbližanje je doseženo, in če bodo Nemci pred Verdunom imeli nove uspehe, pride najbrž kmalu tudi do političnega sporazuma.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 13. aprila. (Kor. ur.) Glavni stan:

Iraška bojna črta.

Nobene izpremembe. Sovražnik gradi zakope. V bitki 7. aprila padli 3000 vojakov spadajo po svojih uniformah Kitchenjerjevi 13. brigadi, posebno dvema brigadama te divizije. V bitki, o kateri smo zadnjič poročali in ki je izpadla ugodno za nas, smo izgubili 79 mrtvih, 198 ranjencev in 9 jih pogrešamo.

Kavkaško bojišče.

Položaj se neizpremenjen. Radi slabega vremena so se razvile operacije v dolini Čoruh v neznatne krajne boje.

Dardanelsko bojišče.

Ena križarka in en monitor sta od daleč v presledkih brez učinka streljala na Ariburnu. Ker je odgovarjal naše topništvo, nista mogli prenesti ognja bližje. V vodah pri Smirni je otvorila ena torpedovka in ena križarka ogenj proti južnemu delu otoka Kösten, a se je umaknila protignju našega topništva.

Bitka pri Fellahie.

London, 15. aprila. (Kor. ur.) Glede na turško trditev, da so pokopali 3000 angleških mrtličev v nekem delu turških jarkov pri Fellahie, po bitki 9. aprila izjavlja zastopnik zunanega urada, da je skupno število mrtvih in ranjencev veliko nižje. General Lacke je javil, da je vreme zelo slabo. Dne 12. t. m. je med deževjem divjal orkan, povodenj se je na obeh bregovih povečala.

Na morju.

Parnik »Orlok Head« razstreljen.

Barcelona, 13. aprila. (Kor. u.) »Agence Havas«: Moštvo angleškega parnika »Orlok Head« pripoveduje, da je zadel parnik kroga, nakar so ga ustavili. Podvodni čoln je dovolil mornarjem 10 minut, da se izkrcajo. Nemški častniki in mornarji so položili na to na parnik razstrelilne bombe, ki so jih nato zažgali. Tudi angleški parnik »Argus« so potopili Nemci na isti način.

Tri ladje potopljene.

Barcelona, 15. aprila. (Kor. u.) »Agence Havas«: Ladja »Jaime II« je rešila rešence posadke francoskega parnika Vega (2957 ton). Jadrnica je srečala nek podvodni čoln, ki je potopil nek angleški 10.000 tonski parnik in neko rusko jadnico.

Razna poročila.

Vojni vzrok za Holandsko.

Curiah, 13. aprila. »Zürcher Ztg.« poroča njen amsterdamski dopisnik o tajni seji holandske zbornice: Zaučna razkritja ho-

landske vlade se dajo tako razložiti, da bi forcinganje izliva Skalde, izkrcanje tujih čet na Holandskem ali zasedenje kakega otoka za mornariško opirališče bilo za Holandsko izrečni vojni vzrok, vsled česar bi se Holandska takoj pridružila napadalcu sovražni sili in sicer brez ozira na posledice za njene kolonije.

Končana portugalska ministrska kriza.

Lizbona, 15. aprila. (Kor. ur.) »Agence Havas«: Ministrstvo ostane.

Mehikanski narod v Porralu streljal na Američane.

Washington, 14. aprila. (K. u.) Reuter: Ljudstvo je streljalo na ameriške čete, ki so korakale skozi Porral (dežela Chihuahua). Sledil je boj, v katerem so izgubili Američani 2 moža. Ubitih je veliko civilistov in ranjenih. Carranza je brzojavil, da so pomagale njegove čete ameriškim četam obnoviti red. Carranza je apeliral na Združene države, naj pomislijo na nevarnosti, ki lahko nastanejo, če prisilijo prebivalce dežele na vstajo.

Delo za mir.

Nova papeževa mirovna akcija?

Kolin, 13. aprila. Kölnische Volkszeitung« poroča, da »Tijd« z ozirom na njeno vest, da sv. oče razmišlja, kako bi z ozirom na kanclerjev in Aquithov govor diplomatskim potom stavil gotova vprašanja, to tako razlaga, da je v govorih obeh državnikov najti temelj za morebitna mirovna pogajanja. V resnici je v obeh govorih najti pomembne soglasujoče točke.

Posredovanje španskega kralja pri vojskujočih se državah.

Frankobrod, 15. apr. (Kor. ur.) »Frankfurter Ztg.« poroča iz Pariza: »Temps« javlja iz Madrida: Kralj Alfonz je brzojavil vladarjem vseh vojskujočih se držav s prošnjo, naj prouče, če ni mogoč med njimi dogovor, da lahko vojaške ambulance in člani »Rdečega križa« ob primernih uri odstranijo ranjence, ki leže na bojiščih. Vse države so naklonjene proučiti predlog.

Američani sodijo, da bo trajala vojska še 6 mesecev.

Rotterdam. Ameriški poročevalci na zahodni bojni črti sodijo, da bi bil Verdun že zdavnaj padel, če bi ne ukazalo nemško vojno vodstvo, naj pazijo na ljudi. Dopisniki sodijo, da bo trajala vojska še šest mesecev.

Iz Gorice.

Življenje v Gorici.

Uradno se iz Gorice malo pa kratko poroča. Gotovo se vam zdijo poročila včasih vsakdanja. Isto velja o dopisateljih od tu. Prav tako. Vazne stvari se na kratko najlažje pove — brez pomembnosti na dolgo vezati pa je pust.

Življenje pa nam ni tako enostavno kakor poročila. Pomislite. Knjiga brez črk, brez besed — odprta, debelo tiskana, to je naše junaško življenje tu ob fronti. Naše baterije tam zadaj so nam dolgi pomisljaji — črta za črto — pazno štejemo njihovo moč, kadar se gibajo. — Naši topovi so pravi klicaji, večji ali manjši, kakor pač kateri tuče. Naši zrakoperi nam rišejo obrobne okraske — vinjete za platnice; — gibčni so in drzni ti sokoli, pa glas imajo rezek kakor bojna trobelj, vsakdo jih razume. Sovražne roparice so prava skaza v knjigi. Zdi se ti kaj nameravajo, mehko zvoneče pojo v zraku, a kdo jim zaupa; tam, kjer preveč krožijo, je rada nesreča. In prava sitna, šolska vprašanja nam rodi jo laške granate: kaj hočeš, kdo te je klical . . . Vse brez besed pa ne brez vsebine.

Le pl. Höfer, fml. zapiše dva tri stavke besed, kratko pa mnogo. »Izjalovljeni sovražni protinapadi, zmerno streljanje s topovi« itd.

Kako se hranimo v Gorici?

Lahko se pohvalimo, da je za malo katero mesto tako dobro preskrbljeno kakor za Gorico. Kar je sploh kje v Avstriji le možno dobiti, nam preskrbi tudi naš vladni komisar grof Dandini. Tudi cene živila niso previsoke v primeri z drugimi mesti. Primerjajte sami: Govedina 1 kg 6 K. Svinjska zabela 8 K. Konjsko meso K 0.70. Kruh le proti izkaznicam prav dober K 0.54. Olje belo 1 l K 10, zeleno K 7.20. Ječmen 1 kg K 1.12. Fižola ni za dobiti. Grah semenski K 5 1 kg. Solata 1 kg K 2. Špinača K 0.80. Zelena K 1. Čebula K 8. Krompir K 0.30. Zadrnih 130 kg malo boljšega krompirja je bilo pretečeni teden kupljenih za občinske reveže. Špargeljni so dosegli prve dni nezasišano ceno K 5. Danes 11. aprila so bili najlepši po K 0.80. Njihova doba je letos vsled izredne vročine hitro minula. Sol K 0.28. Vina 1 hl K 160. Pšenica K 100. Grof Dandini jo je nabavil 200 kilogramov in podaril bratu Sabasu za mestne cerkvene potrebe. Sladkor, le proti izkaznicam K 1.20.

Dnevne novice.

+ **Za brate in sestre iz Goriške**, ki so morali kot begunci zapustiti svoje domove, se bo nabiralo velikonočni ponedeljek po vseh cerkvah na Kranjskem. Naj nihče ne izostane od teh darovanj — pokazimo v dejanju, da vemo ceniti njihove žrtve za našo skupno domovino. Vsi, ki k darovanju ne bodo mogli, naj pa takoj pošljejo svoj dar na naslov: Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

+ **Nemški velikonočni program.** Dunaj, 14. aprila. Danes se je objavilo program nemških »Volksratov« o zahtevah avstrijskih Nemcev. Poročamo po »Grazer Tagblattu«: Program se peča z stališčem posameznih kronovin do monarhiije in med seboj, z jezikovnim zakonom in temu zakonu odgovarjajočim šolstvom, z ureditvijo narodnih zadev v sudetskih in južnih kronovinah in zahteva smotreno politiko v Adriji, da se na znotraj okrepiti država, ki naj tudi dobi primerno upravno reformo. Program zahteva, da se izpremeni poslovnik za državni zbor. Glede Ogrske je zvest dualizmu, zahteva samo za nagodbo daljšo dobo, z Nemčijo naj se zavezuje čim bolj tesno razširi in sklone gospodarsko in carinsko skupnost ter enotno trgovsko in prekmorsko politiko. Glede sosedov zahteva veliko srednjeevropsko gospodarsko ozemlje. V debati se je poudarjalo, da smatrajo za svojo naravnega zaveznika vsakega, ki hoče veliko in močno Avstrijo, in taka dva sta v prvi vrsti: vladarska rodovina in vojna uprava. Vsi nemški poslanci naj te nemške želje vneta širijo med ljudi. Voditelj kranjskih Nemcev dr. Eger iz Ljubljane je predložil jezikovni zakon in izjavil, da se je posrečilo glede jezikovnega zakona doseči drugače tako težko soglasje med Nemci iz severa in juga. Zborovalci so program soglasno odobrili. Za podrobnosti čakajmo dovoljenja cenzure.

+ **Spodnještajferski »Volksrat«** je zboroval te dni v občinski hiši v Mariboru. Predsedoval je dr. Orosel, dr. Ambrositsch pa je obširno poročal o posvetovanjih južnoavstrijskih narodnih svetov, ki so se vršila v Celovcu, Mariboru in Ljubljani. Poročal je nato o skupnem nemškem programu in opozarjal, kako so razni dogodki ob izbruhu vojne in med vojno dali prav prejšnjim nemškim svarilom, opominom in zahtevam. Nas bi bolj zanimalo nekoliko bolj podrobno poročilo o teh dogodkih, in sicer bolj, kot nas zanima vsekakor vest, da marsikateri nemški poslanec želi, da se te nemške zahteve odložijo na nedogleden čas, čemur pa nemški narodni sveti odločno nasprotujejo. Na drugem mestu poročamo, da se je spodnještajferskemu nemškemu narodnemu svetu ta želja že izpolnila, kajti velikonočni nemški program je že razglašen.

+ **Ministrski predsednik** grof Stürgkh je priredil 14. t. m. na čast nekaterih članov ogrske vlade pojedino.

+ **Zaprisega novega olomuškega knez nadškofa.** Dunaj, 14. aprila. Njegovo Velicanstvo cesar je zaprsegel danes novoimenovanega olomuškega knez nadškofa kardinala dr. Leona barona pl. Skrbensky. Po zaprisegi je zasljal vladar kardinala v posebni avdienci.

+ **Odlikovanja.** Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik Ivan Karstulović pri obalnem varstvenem bat. št. 3 in poročnik 26. dom. p. Karel Namestnik. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil rač. podčastnik 40. črnovoj. inf. bat. Ernest Kramaršič. — Srebrna hrabrostna svetinjo 1. vrste sta dobila deseterik 4. dom. p. Pečnik Anton in poddeseterik 27. dom. p. Martinak Anton (padel), oba prideljena saperski stotniji št. 8/3. — Srebrna hrabrostna svetinjo 2. vrste so dobili: deseterik dom. ulanskega p. št. 1 Supanc Ivan; deseterik 27. dom. p. Šircelj Matija, pridelen saperski stotniji št. 8/3; infanteristi 4. dom. p. Černič Pančrčij, Hudelist Ferdinand in Biber Jakob; deseterik Grandovsky Adalbert, infanterista Kavčič Ivan in Rekelj Andrej, vsi trije pri 27. dom. p.; infant. 36. dom. p. Jaklič Franc. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil infanterist 20. dom. p. Šušteršič Franc; tit. poddeseterik 23. dom. p. Bizjak Ivan; deseterik Rupnik Franc; infanteristi Kometter Aleksander, Domenig Aleksander in Pečar Egidij, vsi 4. črnovoj. pov., prideljeni orož. oddelku št. 3.

+ **Reški častni meščani.** Mestno zastopstvo na Reki je imenovalo za častne meščane nadvojvodo Jožefa, generala Borojeviča in admirala Hausa.

+ **Župnik Andrej Keček.** V Središču je dne 11. aprila po daljšem bolehanju umrl č. g. Andrej Keček, vpokojeni stoprški župnik.

+ **Supilo na romanju.** Znani »hrvatsko-srbski politik Supilo je priromal tudi v Rim. Vsled tega ga ljuto napada »Idea Nazionale« čes, da je prišel intrigirat in in da s pospeševanjem jugoslovanskih aspiracij moti iskreno razmerje Italije do zaveznice. Seveda se Supilo brani, vendar pa imenovani list ostane pri svoji trditvi. — Kakor se vidi bivši hrvatski »oberban« še ni pri miru, ampak je prišel tudi v Rim,

da spletkari po svoje in deluje naprej za blagor svojega žepa. Stara ljubezen ga je gnala v Rim, kjer se je skoro gotovo sestel s znanim reškim avtonomašem Zanello, s katerim sta v starih zlatih časih tako lepo živela v ljubezni in skrbela vsak po svoje ali vedno le za — sebe. Supilove rešitve pa ne mara noben pameten človek, ker vemo, da on ni storil nikoli ničesar niti za reške Hrvate, ampak je le napadal kjer je le mogel katoliško duhovščino.

Umrla je v Trstu gđca. Alba Skerl, stara 16 let.

+ **Ogrski Slovenci** zgled domoljubov. Prekmurske »Novine« poročajo: Martin Mertük, ranjenec 48. pešpolka, je dal sluziti sveto mašo, da more s pomočjo najsvetejšega Srca priti nazaj v svoj ljubljenski kraj. Mertük pravi, da na svetu ni lepšega kraja, kot je slovenska domovina.

+ **Junaške smrti** je padel na južnem bojišču Viktor pl. Poiger, praporščak, sin bivšega občeprijubljene slovenjgraškega okrajnega glavarja in namestniškega svetnika Ernesta pl. Poiger. Padel je pri zrakoplovnem napadu na kolodvor v Casarski na Laškem.

+ **Slovenski junak.** Poročali smo že kratko, da je na južnozahodnem bojišču padel četovodja g. Francišek Novak, posestnik v Tacnu. Zapustil je ženo s sedmimi malimi otroci, ki močno žalujejo po rajnemu očetu ker jih je vzgojeval vzorno. Pokojni Francelj je bil odličen mož v celi župniji. Vse ga je visoko čislalo ker je bil mož povsod na pravem mestu. Krepko je pomagal orati njivo na socialnem polju. Zato je bil član-odbornik izobraž. društva, Orlov, Slov. Straže, domače Hranilnice, občinski odbornik. Pa tudi povsod je pridno in neumorno sodeloval. Odločen v nastopu kot kremenit značaj. Vselej pa pravičen prijatelj in nasprotnik. »Taki bi morali biti vsi.« Tako ga je opisal mož, ko je čul vest, da je Francelj preliel srčno kri za iskreno-ljubljeno domovino. Čul je zvesto udan Bogu in cesarju na slovenski straži, kjer so ga ljubili predstojniki in podložniki. Zakaj bil je res vzoren katoličan, iskreno pobožen in pripravljen na junaško smrt. — Spavaj v miru dragi Francelj in čuj nad domovino in svojo ljubljeno družino, kateri izrekamo naše odkrito sožalje!

+ **Smrtna kosa.** Umrla je v Gradcu soproga bivšega ravnatelja celjske gimnazije gospa Ana Gub. — V Celju sta umrla vojaka Jurij Kostanjevac in Mihael Mlaker. — Umrl je v Novi Gradiški vpočkjeni sodni svetnik Sava Adamovič, star 72 let. — Umrla sta v Judenburgu črnovojnika infanterista Jurij More, star 45 let in Janez Pevec, star 18 let. — Umrl je v Kandiji občeznani zidarski mojster Anton Fink, star 75 let. — Umrla je na Ptujski gori učiteljeva vdova Ivana Zadravec. — Nagle smrti je umrl v Celovcu dimnikarski mojster Jožef Mikl. — Umrl je v št. Jerneju obč. tajnik g. Josip Bregant, doma iz Ljubljane. — Umrl je v Iloku odvetnik dr. Ante Benešič.

+ **Iz Litije.** Iz Litije v Senožeče je odšla gospa Katarina Pečlin. Naša dolžnost je, da ji ob tej priliki izrazimo gorko hvaležnost za njeno požrtvovalno delovanje. Odkar je tukaj vojaška bolnica, je vedno vztrajala v bolnici in bila tudi odlikovana s srebrno svetinjo za zasluge. Zavzela se je tudi za goriške begunce in je nabirala zanje obleko in denar. — Tukajšnja predilnica je ustavila ves svoj obrat. Do 600 delavk se je razkropilo po svetu. Zaposlenih je le še 15 delavk, ki snajžijo stroje. Pohvalno moramo omenjati, da daje tovarna dnevno podporo delavkam, ki ne dobijo druge dela. Tudi jim daje brezplačno stanovanje še nadalje, dokler se spet obrat ne prične.

+ **Trnovo na Notranjskem.** Ker sprašujejo mnogi osebni prijatelji, kako je z zdravljenjem našega gospoda dekana dr. J. M. Kržišnika, ki je bil meseca decembra od strela ravno med spovedovanjem smrtnonevarno zadet, javljamo tem potem, da je gospod dekan polagoma popolnoma okreval, da čuti le še nekaj posledic in da kot preje izvršuje z veseljem doma in drugodi svoje duhovnopastirsko službovanje.

+ **Letošnje nemške postne pridige v Novem mestu** bo imel č. o. Alojz Folie vsak večer ob pol 7. uri od 15. t. m. do velikega četrta. Pred pridigo se bo orgljalo in po njej nekaj pesmi pelo.

+ **Iz laškega ujetništva** se je oglašil te dni Ivan Vadjal, bivši nadučitelj na Premu, rojen v Zagorju na Pivki. Bil je ujet v Srbiji, bival je nekaj časa v Aleksinacu in Nišu, zdaj se je pa šele čez eno leto oglašil iz Sardinije: Isola Asinaria.

+ **Krasno zbirke vojaških narodnih pesmi** razposiljajte našim vojakom, ki potrebujejo razvedrila in tolažbe. Zbirka obsega 35 narodnih in 7 umetnih pesmi. Cena 1 K 50, v platnu 1 K 80 h.

+ **Prodaja in dobava uniform.** Dunaj, 14. aprila. (Kor. ur.) Jutri objavita državni zakonik in »Wiener Ztg.« ministrski odlok glede na prodajo in dobavo uniform. Preprečiti se hoče, da ne morejo dobiti vojaških uniform nepoklicane osebe.

+ **Zrebanje razredne loterije.** Dunaj, 14. aprila. (Kor. ur.) 300.000 K je zadela

št. 34.514, 20.000 K št. 948, 10.000 K številki 30.154 in 99.982, 5.000 K številki 98.354 in 107.842.

+ **Sosed umoril soseda.** Na Snečem vrhu pri Crnomlju je 12. t. m. zvečer z nožem smrtno zabol invalid Jure Butala soseda Jožeta Štrbene, tudi invalida, to pa iz samega dolgoletnega sovraštva. Oba sta bila v sedanji vojski na rokah hudobno ranjena in superarbitrirana. Morilec se je še isti večer sam naznanil sodniji. Prej pa je še v neki gostilni v Crnomlju vse povedal in kazal krvavi nož.

+ **Slovensko Planinsko društvo** opozarja, da se bo vršil občni zbor v nedeljo dne 16. aprila t. l. ob pol 11. uri dopoldne v pevski dvorani »Glasbene Matice« v Ljubljani, Vegova ulica št. 7.

+ **Strela.** Dne 14. t. m. zjutraj je udarila strela v Dolenji vasi pri Cerknici v skedenj Janeza Brinovca (vulgo Brinarja). Pogorela sta tudi skednja njegovih sosedov Štefana Mele (Razdreha) in kovača Brenčiča, ki je pri vojakih. Pogorelo jim je skoraj vse gospodarsko orodje, seno itd. Škoda se ceni na 9000 K. Zavarovani so bili pa za veliko manjše vsote.

+ **Za obnovitev avstrijsko-ogrskih krajev.** Berlin, 14. aprila. (K. u.) Zbor mestnih zastopnikov je sklenil, da dovoli 100.000 mark zveznemu pomožnemu društvu v Berlinu za obnovitev po vojski poškodovanih avstro-ogrskih krajev.

+ **Napredek »Avstro-hrvatskega parobrodnega društva v Puntu na otoku Krku.** To najmlajše hrvatsko parobrodno društvo je imelo pretekle dni svoj občni zbor. Vsled silnih dlgov je bilo že na robu propada. V tej stiski mu je priskočila na pomoč avstrijska vlada, katera je dala 100 tisoč kron brezobrestnega posojila, tako da se je društvo odkrilo največjih in najbolj nevarnih upnikov; kajti društvo je moralo preje plačevati obresti po 8 ali celo 9 odstotkov. Razen tega je vzela vojaška uprava v najem vse tri velike in moderne parnike »Kvarner«, »Frankopan« in »Slavija« v najem, tako da ima sedaj društvo vsak dan 300 K dobička. Vojaška uprava pa je zavarovala vse tri parnike za slučaj nesreče za 650.000 K. Kakor se sliši, izda »Avstro-hrvatsko parobrodno društvo« v Puntu na otoku Krku v kratkem nove delnice.

+ **Vračunanje vojaške službene dobe** glede sposobnostne izkušnje ljudsko- in meščansko-šolskih učiteljev. Glede na to zadevo odreja ministrski odlok, ki je izšel danes, 15. aprila, da se všteje učiteljem službovanje v sedanji vojski do največ enega leta.

+ **86letni samomorilec.** V Iloku na Hrvaškem se je obesil 86letni čevljarski pomočnik Ivan Fiola v zaporu, kjer se je nahajal zaradi vlačugarstva.

+ **Polkovno zastavo 25. domobranskega polka** pripeljejo dne 16. t. m. v Zagreb v svrhu popravila. Zastavo prinesejo s seboj posebni odposlanci z bojnege polja. Ob 9. uri dopoldne jo sprejme na državnem kolodvoru počastna stotnija z godbo.

+ **Pisma in dopisnice na vojne ujetnike.** Svoj čas smo na tem mestu opozorili, da je treba dopisnice in pisma, namenjena vojnim ujetnikom na Ruskem, Francoskem, Laškem in Angleškem, označiti na naslovni strani tik pod zgoranjim robom z besedami: Prisonnier de guerre ali slovensko vojni ujetnik. Te dni je prišla odredba, da se vsa pisma in dopisnice, namenjene vojnim ujetnikom, ki se nahajajo v tujih, nam sovražnih deželah, vrnejo odposiljatelju, če ne nosijo na naslovni strani rečenege označenja ali če se ne da dognati, da so namenjena vojnim ujetnikom. Pri tej priliki svetujemo vsem, ki si dopisujejo z vojnimi ujetniki, naj rabijo za to samo v ta namen izdane dopisnice, ki so označene z besedilom, zgoraj navedenim. Rečene dopisnice je dobiti v vseh prodajalnicah in trafikah, kjer se prodajajo pisemske znamke.

+ **Licencovanje bikov.** Z ozirom na izredne razmere se je redno letošnje licencovanje bikov za nedoločen čas odgodilo. Pač pa se je oblastveno odredilo, da se bodo plemenski biki povodom sejmov oziroma drugih uradnih prilik živinozdravniško pregledali in začasno licencovali. Pri tem pride v prvi vrsti v poštev, da se dobi čimvečje število primernih bikov, ne oziroma se na njihovo pasmo.

Ljubljanske novice.

+ **Ij Oljčni dan v Ljubljani.** Jutri se bodo prodajale po celi Ljubljani oljčne vejice na korist vdovskemu in sirotinskemu zakladu slavne soške armade. Oljka naj bo jutri znamenje naše ljubezni, naše neizmerne, večne hvaležnosti do junakov, ki so padli na blagoslovljeni južni zemlji, kjer raste večnozelenoljena oljka. Padli na njej in zanjo! Na jugu je naša bodočnost, na jugu naše najlepše nade. Jug mora ostati naš! Junaki, ki nam branijo jug, niso samo naši bratje, marveč tudi naši največji dobrotniki, rešitelji naše bodočnosti. Živim slava, mrtvim večno plačilo, njihovim dragim, ki so ostali in ostanejo osiroteli — v naš skupni,

splošni blagor, tem pa vsa naša bratska pomoč! Na ta način najlepše počastimo spomin padlih junakov, s tem jim osladimo večni pokoj, s tem se jim najboljše oddolžimo. Jug sam nam pošilja za to priliko svoj najdragocenejši plod: oljko, ki naj kliče in vabi k plemenitemu smotru, k pomoči za vdove in sirote tistih, ki z lastno krvjo odkupljajo naš prekrasni solnčni jug. Tega klica ne sme nihče preslišati! Vojna oljna vejica cvetne nedelje 1916 naj bo dragocen spominček v vsaki naši hiši, v vsaki naši družini, kupi in hrani naj jo vsak posameznik. Pokazimo, da se zavedamo, kaj pomeni oljka za našo ožjo in širšo domovino.

+ **Ij V šentjakobskem prosvetnem društvu** se vrši v nedeljo, dne 16. aprila točno ob 7. uri zvečer društveno predavanje. Predava g. prof. Mazovec.

+ **Ij Trije postni govori za begunce z Goriškega** se bodo vršili prihodnji teden v torek, sredo in četrtek zvečer od šeste do sedme ure v cerkvi presv. Srca Jezusovega. Govore bo imel iz posebne prijaznosti p. lazarist. Vabimo begunce, da se v najobilnejšem številu udeležijo teh govorov v pripravo k Velikonočnim praznikom.

+ **Ij Martin Zupet, Josip Štrukelj in njih sokrivci pred ljubljanskim deželnim sodiščem.** V ponedeljek, dne 17. t. m. se prične pri ljubljanskem c. kr. deželnim kot izjemnem sodišču razprava proti Martinu Zupetu iz Zaboršta, Josipu Štruklju z Brega, Josipu Štruklju ml. iz št. Rupert, Antonu Godcu iz Grobelna, Francetu Slugovecu iz Preddvora, Janezu Zupetu iz Močvirja, Lorenču Strniša iz Podgrada, Gašperju Strniša iz Sv. Križa, Alojziju Strniša iz Sv. Križa in Francišku Strniša iz Radgonce. Razprava je določena na tri dni. Vodi jo bo g. dvorni svetnik Pajk.

+ **Ij Med nehom in zemljo.** V četrtek zvečer je bila gospa R. na balkonu svoje vile, tla pod njo in zgrmijo na tla. Gospa je imela pod njo in zgrmijo na tla. Gospa je imela k svoji sreči toliko prisotnosti duha, da se je v usodnem trenutku prišla za tram, ki je vžidan v steno. Visela je med nehom in zemljo in klicala na pomoč. Pomoč je prišla še pravočasno, in gospa je bila rešena velike nevarnosti. Da se kaj takega pripeti pri novem poslopu, je pač nekaj nenavadnega. Pač slab material!

+ **Ij Sedemdesetletnico** praznuje v ponedeljek v krogu svoje rodbine g. Anton Leutgeb, rokovničar in bandažist v Ljubljani. Slavljenec na duhu in telesu še vedno čvrst že nad 36 let vestno in marljivo deluje kot član ljubljanskega prostovoljegega gasilnega in reševalnega društva ter spretno in z mladeniškim ognjem vodi svojo renomirano obrt. Pridružujemo se slaviteljem ter kličemo: »Na mnoga leta!« — Ljubljanski gasilci.

+ **Ij Mladi vojak ognjegasci.** Že pred sedanjo vojsko, zlasti pa med vojsko, se je razširila po naši širni Avstriji misel, da je mladino že v zgodnji mladosti treba krepiti in pripraviti za vojaški stan. Šole in različne organizacije, zlasti gasilstvo se je z veliko vnemo poprijelo tega dela. Tudi ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo se je odločilo, da sistematično izvežba mladino, mladeniče od 15. do 18. leta, za svoj naraščaj in za vojaški stan. Z vežbanjem se prične takoj po veliki noči. Mladeniči, ki imate smisel za tako izvežbanje, prijavite se na velikonočno sredo ali četrtek od 2. do 3. ure popoldne v Mestnem domu. Zadnja prijava je v ponedeljek dne 24. t. m. od 11. do 12. ure. K prijavi je prinesiti dovolitev staršev ali delodajalcev. Obenem se sprejemajo tudi prijave novih članov.

+ **Ij Belokranjska vezena.** V izložbi c. kr. dvornega založnika g. Mathiana na Dunajski cesti je razstavljeno ročno delo Belokranjcev. Kompletna garnitura za spalnico v pristnem belokranjskem slogu. Opozarjajo se cenjene dame, da si ogledajo te krasno domače delo.

+ **Ij Gospodarski deželni pomožni urad** za k vojakom odhajajoče v Ljubljani uraduje v sodnem poslopu v vseh zasebnopravnih zadevah. Prošnje za podpore svojcev k vojakom odšlih ne spadajo semkaj, ampak se morajo poslati na tozadevno okrajno ali pa deželno komisijo.

+ **Ij Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem.** Letošnji redni občni zbor vrši se v četrtek, dne 27. t. m., ob 6. uri zvečer v bibliotečni dvorani c. kr. deželne vlade.

+ **Ij Umrla so v Ljubljani:** Olga Kühner, refenka, 1 dan. — Zlatka Podpac, hči trgovskega sodravnika, 9 mesecev. — Marija Zor, žena vpokojenega železniškega sprevoznika, 45 let. — Ivana Pavliček, žena vpokojenega železniškega revizorja, 69 let. — Marija Balog, vdova železniškega čuvara, 73 let.

+ **Ij Oddaja lova** mestne občine večeraj magistratni gremij še ni odobril. G. župan je rekel, da bi se lov moral oddati za najmanj 1800 K in da mora vsa zadeva priti pred občinski svet.

Naročajte „Slovenca.“

Primorske novice.

Namesto venca na grob † P. Frančiška Ambroža, našega zvestega poročevalca o usodi sv. Gore, je podarilo uredništvo »Slovenca« za cerkev Matere božje na sv. Gori 50 K. Blagemu junškemu možu, žrtvi laških granat, ohranimo trajen spomin!

Ij Smrtina nesreča poddesetnika Kristijana Gomiščka v Ljubljani. Poddesetnik Kristijan Gomišek, dodeljen rezervni bolnici št. 4, filijalka na Viču, pristojen v Podgoro pri Gorici, rojen 1883. leta, po poklicu zobni tehnik je danes došel z dopusta iz Vitovlj. Danes jutraj ob 6. uri 41 minut je izstopil iz vlaka, ki je na progi v Tivoli obstal, misleč, da si okrajša pot. Ko izstopi, pripelje brzovlak po drugem tiru iz Ljubljane in mu odtrga obe nogi in eno roko. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je po groznih mukah izdihnil. Zapušča ženo z nepreskrbljenimi otroci.

Pregledovanje črnovojniških obvezancev roj. l. 1898. v goriškem okrajnem glavarstvu se bo vršilo dne 19. in 20. aprila 1916 ob 7. uri dopoldne v občinskem uradu v Ajdovščini. In sicer v sredo, dne 19. aprila za mesto Gorica in za naslednje občine: štandrez, Bilje, Dornberg, Grčar, Miren, Ozeljan, Osek, Prvačina, št. Peter, Podgora, Renče, Solkan, Sovodnje, Šempas, Vrtoljba, Vogersko. V četrtek, dne 20. aprila pa za občine: Čepovan, Trnovo, Trebuša, Črnič, Dol-Otlica, Gaberje, Gojače, Ajdovščina, Kamnje, Sv. Križ, Vel. žablje, Lokavec, Rihemberg, Šmarje, Skrilje, Vrtovin, Avče, Bate, Banjšice, Kanal, Kal, Lokovec. Črnovojniki iz evakuiranih krajev naj pridejo na pregledovanje s črnovojniki one občine, v kateri sedaj bivajo.

Posredovalnica za goriške begunce je dobila od gospoda notarja Ignacija Gruntarja sledeče obvestilo: Katoliški bukvarni v Ljubljani sem dovolil, da ponatisne prvi zvezek poezij Simona Gregorčiča, za kar mi je odštela 1000 K (tisoč kron). Od tega zneska odločam 300 K za goriške begunce, drugo porabim za šolski dom v Gorici in za Gregorčičevo ustanovo in nekaj za druge blage namene. Posredovalnica izpolnjuje svojo prijetno dolžnost, da se iskreno zahvaljuje blagemu gospodu notarju za plemenit dar, ki pride ravno sedaj pred prazniki našim trpinom-beguncem tem bolj priležno, ker razpolaga »Posredovalnica« le s pičlimi denarnimi sredstvi.

Padla na bojnem polju. Na besarabskih poljanah je padel F. Kalin, na južno-tirolskem bojišču pa Stibilj, oba doma s Plac, občina Sv. Križ na Vipavskem.

Iz Bilj. Pretečeno nedeljo smo imeli celodnevno čiščenje sv. Rešnjega Telesa. Kot priprava je bila v četrtek, petek in soboto tridnevna z vsakdanjo pridigo. Obisk je bil precejšen. Sv. obhajil je bilo čez 800. Sklepno pridigo je imel č. g. misijonar Pirc. Da je bila slovesnost veličastnejša, so preskrbeli za lepo petje trije duhovniki iz okolice skupno z ostalim domačim pevskim zborom, za streljanje je poskrbel Italijan.

Cerkvena opravila v Trstu. Knezoškofijski ordinariat za Trst in Koper odreja s svojim odlokom cerkevna opravila, ki se imajo izvršiti v štirinajstih tržaških cerkvah na Veliki teden (16. do 22. t. m.) in Velikonočno nedeljo, 23. t. m. Službe božje se bodo vršile v glavnih cerkvah kakor sledi: Na c v e t n o n e d e l j o. Blagoslovljenje oljk in velika sv. maša: v baziliki sv. Justa ob 10. uri dopoldne; v cerkvi S. Maria Maggiore ob pol 11. uri dopoldne; v cerkvi sv. Antona ob 9. uri dopoldne; v cerkvi D. M. Pomočnice ob 9. uri 15 minut dopoldne. Petje Miserere v baziliki sv. Justa ob pol 7. uri popoldne. — Veliki ponedeljek. V baziliki sv. Justa velika sv. maša ob 10. uri dopoldne, pridiga ob 6. uri popoldne, petje Miserere in blagoslov ob pol 7. uri popoldne. — Veliki torek: V baziliki sv. Justa velika sv. maša ob 10. uri dopoldne, pridiga ob pol 7. uri popoldne, blagoslov ob 7. uri zvečer. — Velika sredo: V baziliki sv. Justa velika sv. maša ob 10. uri dopoldne, Miserere ob pol 6. uri popoldne. — Veliki četrtek: V baziliki sv. Justa ob 9. uri dopoldne velika sv. maša, spovedovanje duhovnov in vernikov, prenos sv. zakramenta v kapelo božjega groba, konsakracija sv. olja in umivanje nog dvanajstori revežev, Miserere ob 7. uri popoldne. — Veliki petek: V baziliki sv. Justa ob 6. uri jutraj pridiga, opravilo ob 10. uri dopoldne, Miserere ob 7. uri zvečer. — Velika sobota: V baziliki sv. Justa ob 9. uri dopoldne blagoslovljenje ognja in velikonočnice, sv. maša. Procesija Vstajenja iz bazilike ob pol 7. uri jutraj, iz cerkve sv. Antona ob 6. uri zvečer in iz cerkve D. M. P. ob 7. uri zvečer. — Velika nedelja: Procesija Vstajenja iz cerkve S. Maria Maggiore ob 6. uri jutraj; iz cerkve sv. Jakoba ob pol 6. uri jutraj; iz cerkve č. oo. kapucinov ob pol 7. uri jutraj. V baziliki sv. Justa ob 10. uri dopoldne velika sv. maša (s papeževim blagoslovom); velika sv. maša v cerkvi S. Maria Maggiore ob 11. uri dopoldne; v cerkvi sv. An-

tona in D. M. P. ob 10. uri dopoldne. — Na Veliki četrtek in petek bodo vse cerkve odprte do 9. ure zvečer. — Zadnja postna pridiga se bo vršila na Velikonočni ponedeljek ob 11. uri dopoldne v baziliki sv. Justa in ob pol 7. uri popoldne v cerkvi sv. Antona. — Sv. opravilo v korist »Pia Opera della Santa Infanzia« se bo vršilo v cerkvi sv. Antona v torek, dne 24. t. m., ob 6. uri popoldne.

Davek na okna. »Kurjer Polski« poroča, da bo v Piotrkovi uveden davek na okna. Okna bodo razdeljena na tri skupine in davek bo znašal glede na skupino 3 krone, 1 krono in 50 vinarjev. Trgovine bodo plačevale od svojih oken 5, 10 in 20 K.

Krvni pritisk na možgane, oči, pljuča ali srce z omotičnimi napadi in tesnobnim čutom preide pri ljudeh, ki trpe vsled nerednega odvajanja po uporabi naravne »Franc Jožefa« grenčice gotovo, lagodno in velikokrat že v kratkem času. Tajni medicinski svetnik prof. Mooren je na mestni kliniki za oči v Düsseldorfu na različne načine uporabljal in je bil z uspehi popolnoma zadovoljen.

Baden Sanatorij Gutenberg
pri Dunaju. Seždravnik: dr. pl. Aufschnaiter in ces. svet. dr. Podsanradsky.

Podkovska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske lšee

izprašanega kovača
vstop takoj.

†
Potrtega sreca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga ozir. mati, gospa

MARIJO ZOR roj. NAGU

včeraj v petek 14. t. m. ob pol 10. uri zvečer po daljši mučni boleznj previdena s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 45. let mirno izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb drage ranjke se vrši jutri v nedeljo ob 3. uri pop. iz hiše žalosti Krakovski nasip 10. na pokopališče k sv. Križu.

Blag ji spomin!

Ljubljana, 15. aprila 1916.

Ivan Zor, soprog. — Ernest, sin —
Pavla, Marija, Ana, hčere.

†
Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornege društva v Ljubljani, javlja tužno vest, da je njegov velezaslužni častni član gospod

Karol Weber
zasebnik

dne 13. aprila mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v soboto dne 15. aprila 1916 iz hiše žalosti Marije Terezije cesta št. 2 ob 4. uri popoldne na pokopališče k sv. Križu.

Predragoga pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 14. aprila 1916.

†
Sprejemši neprenesljiv udarec, klanjajo se volji Vsemogočnega, naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je padel v službi domovine na bojnem polju ob Soči dne 3. januarja 1916 moj sin

IVAN MRCINA
blivi absolvent kmetijske šole na Grmu sedaj desetnik pri 17. pešp.

v 20. letu življenja.
Bodi mu lahka slovenska zemlja!

V Zg. Kašlju, dne 5. aprila 1916.

Ignacij Mrcina
gostilničar in posestnik

Gospica,

res zmožna brzega strojepisja na stroj »Adler«, kakor tudi nemške in slovenske stenografije, zdrava, urnega in spretnega obnašanja ter veselje do trgovine, se sprejme takoj pri tvrdki A. KAŠMAN, železnina, Skofja Loka (Gorenjsko.)

Slanina (špeh), kranjske klobase, salame in bravšvaigerce
se prodajo

v vsaki množini pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani Dunajska cesta 29.

Par podplatov
1 krona

zak. zaj. ki jih lahko vsak sam pritrdi, kot gumijevе pete. Z njimi se varujejo usnjati podplati za izredno dolgo dobo. Absolutno nepremočni, elastični, zelo trpežni in ceni, kar potrjuje mnogo priznalic. Plošča za poskušnjo za par velikih čevljev K 2. — Franko proti predplačilu. Naslov: Neuheiten Vertrieb, Dunaj III. pošta Marokanergasse 49. Postfach.

Baden Mestno zdravilišče
pri Dunaju Fizik. diet. zdravilišče. Seždravnik: dr. Wil. Neutra.

Prodajalka

dobro izurjena v manufakturni stroki, ter

učenec

z dobrimi izpričevani in z boljšo naobrazbo se sprejmeta takoj pod ugodnimi pogoji v manufakturni trgovini

FRANC LENART V PTUJU. 948

Najlepšo spomenico

padlega junaka

doseže vsakdo z nabavo pomanjšane slike v fotoemajlu in bisernici, tudi barvane. Izdelujejo se:

broše za dame obeski različni

igle za kravate itd.

V zlati, duble amerik. in srebrni obrobi. Za dobro postrežbo se jamči. Ilustrovani ceniki brezplačno na razpolago.

H. Privšek

Ljubljana, Poljanska cesta 15.

Subskripcije

za

IV. avstrijsko vojno posojilo

in sicer

5½% amortizacijsko državno posojilo po 92.50 netto
5½% amortizacijske državno-zakladne liste po 95.- netto

sprejema

C. kr. priv.

Splošna prometna banka
podružnica v Ljubljani

Marijin trg

Solidna postrežba!

„Pri domoljubu“

Nizka cena!

v Koledvorski ulici št. 35 nasproti gostilne pri starem Tišlerju se je otvorila prodajalna

vseh vrst slamnikov in krtič

domačih obrtnikov. Kupujte domače izdelke. Trgovci dobe primeren popust. Sprejemajo se tudi stari slamniki v popravo.

PROSPEKT.

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosto 5½%ni amortizacijski državni zajem in davka proste 5½%ne zakladnice.

Razglas.

Po cesarskem ukazu do 4. avgusta 1914, drz. zak. št. 20 zadevajoč izvršitev kreditnih operacij v svrhu plačila stroškov za izvanredne vojaške priprave povodom vojskih spletk se izda kot

Četrto avstrijsko vojno posojilo

I. štiridesetletni davka prosti 5½%ni amortizacijski zajem in II. davka proste 5½%ne, dne 1. junija 1923 vračljive zakladnice.

Skupni iznos posojila se bode določil na podlagi uspeha, katerega bode imela javna subskripcija.

I.

Davka prosti 5½%ni amortizacijski državni zajem je razdeljen v serije po 5.000.000 kron in se izdaja v kosih po 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron. Datirani so kosi dne 16. aprila 1916, imajo vtisnjen posnetek podpisa c. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozbornske kontrolne komisije za državne dolgeve. Izdani so v nemškem jeziku, bistvena vsebina pa je dodana tudi v deželnih jezikih.

Zadolžnice se glase na imetnika, se obrestujejo po 5½% letno i. s. od 1. junija 1916 začetni v polletnih obrokih dne 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti. Opremljene so zadolžnice z 29 kuponov, kojih prvi zapade 1. decembra 1916, in s talonom, s katerim se svoječasnno pri blagajni državnih dolgov morejo prejeti nadaljni kuponi, ne da bi se za iste zahtevalo kake stroške ali pristojbine. Obresti od 16. aprila do 31. maja 1916 se povrnejo obračunskim potom.

Zajem bode vrajen v nominalni vrednosti in poravnani v letih 1922 do 1956 potom žrebanj, za koje so se določile približno enake povračilo obrestij in kapitala vsebujoče anuitete. Žrebanje se vrši po serijah (5.000.000 K) decembra vsakega leta, prvo žrebanje v decembru 1921; izplačilo se izvrši 1. junija, ki sledi žrebanju. Izžrebane serije se bodo vsako leto kmalu po žrebanju razglasile zajedno z zaznamkom onih serij, iz katerih bi bili razvidni zastanki.

Obrestovanje v povračilo zapadlih državnih zadolžnic prestane z onim dnem, ko zapade glavnica.

C. kr. finančnemu ministru je pridržana pravica, da od 1. junija 1926 začetni žrebanja vsakokrat ojači ali pa še neporavnani znesek zajma izplača brez žrebanja, pri čemer se mu je pa držati trimesečnega odpovednega roka. Odpoved je prijaviti v uradnem listu „Wiener Zeitung“.

Izplačevanje obresti in povračilo glavnice državnih zadolžnic se izvršuje brez vsakega davčnega, pristojbinskega ali drugega odbitka proti temu, da se dospeli obrestni

kuponi, ozir. državne zadolžnice izročijo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju. Obrestni kuponi zastarajo v šestih letih, izžrebane ali odpovedane zadolžnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka.

Promet z davka prostim 5½%nim amortizacijskim državnim zajmom ni podvržen efektno-prometnemu davku.

II.

Davka proste 5½%ne zakladnice se glase na imetnika in so izdane v kosih po 1000, 5000 in 50.000 kron; datirani so z dne 16. aprila leta 1916 in imajo vtisnjen posnetek podpisa c. kr. finančnega ministra in protipodpisa predsednika in enega člana državnozbornske komisije za državne dolgeve. Izdani so v nemškem jeziku, bistveni obseg vsebine je dodan tudi v deželnih jezikih. Državne zakladnice se obrestujejo letno po 5½% in sicer začetni s 1. junijem 1916 v polletnih obrokih dne 1. junija in 1. decembra vsakega leta po dospelosti, vrnjene bodo dne 1. junija 1923. Kosi so opremljeni s 14 kuponov, kojih prvi zapade 1. decembra 1916. Izplačevanje obrestij in povračilo glavnice se izvrši brez davčnega, pristojbinskega ali kakega drugega odbitka proti temu, da se dospeli obrestni kuponi, ozir. zakladnice izročijo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju. Obresti od 16. aprila do 31. maja 1916 se poravnajo obračunskim potom.

Zahtevo iz zakladnic zastare glede obrestij v 6 letih, glede glavnice v 30 letih, računano od dospelostnega roka.

Promet s 5½%nimi zakladnicami ni podvržen efektno-prometnemu davku.

Dunaj, dne 16. aprila 1916.

C. kr. finančni minister.

Vabilo na subskripcijo.

Subskripcija se začne 17. aprila 1916 in se zaključuje v ponedeljek 15. maja 1916 ob 12. uri opoldne.

Podpisovanja sprejemajo sledeča mesta:

C. kr. pošto hranilnični urad na Dunaju in vse njegove biralnice (c. kr. poštni uradi), vse državne blagajne in davčni uradi, Avstro-ogrška banka glavni zavod na Dunaju in njene podružnice v Avstriji, v Bosni in Hercegovini, in njena ekspozitura v Lublinu, dalje:

Anglo-avstrijska banka Dunaj,
Dunajsko bančno društvo, Dunaj
C. kr. priv. spl. avstr. zemljiško-kreditni zavod, Dunaj,
C. kr. priv. avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj,
Splošna depozitna banka, Dunaj,
Nižje-avstr. eskomptna družba, Dunaj,
C. kr. priv. banka avstr. dežel, Dunaj,
Banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj,
Union-banka, Dunaj,
Jadranska banka, Trst,
C. kr. priv. splošna prometna banka, Dunaj,
Banca Commerciale Triestina, Trst,
Banka za Tirolsko in Predarlško, Inomost,
Banka za Gornjo Avstrijo in Solnograško, Lince,
C. kr. priv. bančna in menjalnična deln. družba „Merkur“, Dunaj,
Bielsko-Bialska eskomptna in menjalniška banka, Bielle,
Češka eskomptna banka, Praga,
Češka industrijska banka, Praga,

C. kr. priv. češka Union-banka, Praga,
Gališka banka za trgovino in obrt, Krakov,
Industrijska banka za kraljestvo Galicijo in vladimirije, z veliko vojvodino Krakov,
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana,
Deželna banka kraljestva Češkega, Praga,
Deželna banka kralj. Galicije in vladimirije, z veliko vojvod. Krakov,
Kmetij.-kreditna banka za Češko, Praga,
C. kr. priv. moravska eskomptna banka, Brno,
Moravsko-Ostrovska trgovska in obrtna banka, Moravska-Ostrova,
Avstr. industrijska in trgovska banka, Dunaj,
C. kr. priv. štajerska eskomptna banka, Gradec,
Osrednja banka čeških hranilnic, Praga,
Dunajska lombardna in eskomptna banka, Dunaj,
Osrednja banka nemških hranilnic, Praga,
Živnostenska banka, Praga,
in pri njih tuzemskih podružnicah ob uradnih urah, običajnih pri vsaki posredovalnici.

Podpisovanja se mogo vršiti tudi s pomočjo drugih avst. bank, hranilnic, zavarovalnih zavodov, zaseb. bankirjev, kreditnih zavodov in njih zvez.

Za podpisovanje veljajo naslednja določila:

1. Subskripcijski kurz znaša za štiridesetletno davka prosto 5½%no amortizacijsko posojilo 93% za davka proste 5½%ne, dne 1. junija 1923 vračljive zakladnice
2. Podpisovanje se vrši na temelju zglednih obrazcev, ki se dobe brezplačno pri predoznačenih mestih. Subskripcija je mogoča tudi pismeno in sicer v tej obliki: „Na podlagi razglašanih prijavnih pogojev se naročujem na Nom. K četrtega avstrijskega vojnega posojila v (štiridesetletnem 5½%ni amortizacijskem državnem posojilu v (davka prostih 5½%ne, dne 1. junija 1923 vračljivih zakladnicah ter se zavežem glede sprejetja in plačila v smislu dodelitve. Obenem vplačam znesek K“
3. Vsaki subskripcijski posredovalnici je pridržano poverilo, da določi po svojem prevdanku visokost zneska vsake posamezne dodelitve.
4. Dodelitev se izvrši čimprej mogoče po končani subskripciji in se znomovalci o tem obveste.
5. Nabavna cena je pri subskripciji zneskov do K 200— plačati v polnem iznosu takoj pri prijavi. Ako znaša subskribirani znesek več kot K 200—, je plačati 10% takoj pri prijavi, 15. junija in 15. julija 1916 vsakokrat po 20% 16. avgusta 1916 25% in dne 15. septembra 1916 ostanek do polne vsote.
6. Ker teko obresti od kuponov šele od 1. junija 1916, izplačale se bodo znomovalcem za poprej vplačane zneske 5½% obresti od kosov od dneva vplačila do 31. maja 1916. Pri plačilih po 1. juniju 1916 mora znomovalec plačati obresti od 1. junija 1916 do plačilnega dne.
7. Priglasila se gotove oddelke posojila se morejo vpoštevati le v toliko, kolikor se more po mnenju posredovalnice spraviti v sklad z interesi drugih znomovalcev.
8. Zadolžnice se morajo dvigniti pri onih mestih, kjer je bila izvršena subskripcija.
9. Do tedaj, da se izdelajo prave obveznice, prejmo znomovalci interimske liste, kateri se jim brezplačno zamenjajo proti definitivnim pri onih mestih, kjer so prejeli interimske liste.
10. Za subskripcijo pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu na Dunaju in pri zbiralnicah (c. kr. poštnih uradih) pooblaščenih v ta namen, veljajo posebna določila, ki so bila izdana od c. kr. pošto-hranilničnega urada.
11. Avstro-ogrška banka in blagajnica za vojna posojila (Kriegsdarlehenskasse) dajejo proti temu, da se polože zadolžnice, oziroma začasni listi vojnega zajma kakor ročna zastava, posojila do 75% nominal. vrednosti po obrestni meri, ki je znižana za ½ procenta, namreč po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri. Ta ugodna obrestna mera pa ostane v veljavi le, dokler traja sedanjí privilegij Avstro-ogrške banke, to je do 31. decembra 1917.
12. Omenjena dva zavoda delita posojila po vsakokratni oficijelni eskomptni obrestni meri tudi na druge vrednostne papirje, ako je posojilo namenjeno za vplačilo zneska, ki je bil subskribiran na podlagi tega povabila.
13. Za podaljšana posojila take vrste se enako dovolijo ugodnosti znižane obrestne mere in sicer do 31. decembra 1917.
14. Na zahtevo se pa pri dovoljenih posojilih, kojih vplačilni roki ne segajo dalje nego do gori omenjenih terminov, mesto vsakokratne eskomptne obrestne mere zagotovi stalna obrestna mera letnih 5% do 31. decembra 1917.
15. Dalje bosta avstro-ogrška banka in blagajna za vojna posojila dovolili strankam pod prej označenimi pogoji, ako so dokazano tekom vplačilnih terminov, določenih v tem prospektu, najele posojilo pri kakem drugem kreditnem zavodu (banki, hranilnici, posojilnici itd.) ali pri kakí bančni tvrdki v svrhu znanovanja tega vojnega posojila, za plačilo takega posojila v višini, do katere v trenutku prošnje dokazano še ni poravnano, novo posojilo proti fiksni obrestni meri 5 odstotkov in po tej fiksni obrestni meri podaljšali do 31. decembra 1917.
16. Vlada bo skrbela za to, da se bodo po avstro-ogrski banki in blagajni za vojna posojila v smislu točke 8 do dne 31. dec. 1917 dovoljene ugodnosti po preteku te dobe dovolile od strani Notenbanke ali kakega drugega zavoda, ki ga določi vlada glede davka prostega 5½%ni amortizacijskega državnega posojila do 30. junija 1921 in glede davka prostih 5½%ni državnih zakladnic do 30. junija 1919.
17. Vojno-posojilna blagajna je na podlagi § 6, točka 3, cesarske naredbe od dne 19. septembra 1914, drz. zak. št. 248 pooblaščen, da s polnim vpoštevanjem v omenjeni cesarski naredbi se nahajajočih poslovnih načel dovoljuje posojila tudi proti zastavi takih hipotekarnih terjatev, ki nudijo postavno varnost (§ 1374 spl. mešč. zak.).

Na Dunaju, v aprilu 1916.

Sv. oče misli samo na mir.

Zadnje dni je italijansko časopisje pi-
To je mogoče, prenapljena pa bo vest, da
je obisku zadnjega francoskega poslanika
pri Vatikanu gospodu Nisardu pripisovati
nalogo, da Vatikan za čas vojne imenuje
internuncija v Parizu, republika pa nove-
ga vatikanskega poslanika. Pred nekaj
dnevi smo prinesli zanesljivo vest, da je
sv. oče angleškemu ministrskemu predsed-
niku Asquithu mnogo govoril o miru, da
vera v človekoljubje na svetu ne bo popu-
stoma izruvana. Sv. oče je izjavil, da je kri-
vo mnenje, če katera vojujočih se držav
trdi, da čas za mir še ni prišel. Papež je
trdno prepričan, da vsi narodi zahtevajo
mir. Volja narodov se mora upoštevati,
predno ljudje izgubijo vse upanje na bo-
dočnost.

Včerašnja »Reichspost« prinaša izja-
vo visokega dostojanstvenika rimske ku-
rije, ki pravi, da časopisje, ki toliko pisari
o obiskih angleškega poslanika in gospoda
Nisarda, prav nič ne pozna pravega miš-
ljenja Benedikta XV. v tem trenutku. Pa-
pež je ves prevzet misli delati za mir. Dok-
ler mir ni zagotovljen, papež drugega vpra-
šanja ne bo predložil. Napačno je tedaj, če
italijansko časopisje skuša trditi, da se da
papež voditi od želje, da se izpremeni ga-
rancijsko postavo in dovoli, da se udeležijo
mirovne konference. Iz ravno teh misli la-
škega časopisja je sedaj nastala govorica,
da gospod Nisard posreduje med Vatika-
nom in Francijo. Nisard biva trajno v Ita-
liji in je še vedno v osebni zvezi z rimski-
mi kardinali; ni čuda, da je pri svojem
rinskem obisku obiskal tudi papeža in kar-
dinala državnega tajnika. Na kako diplo-
matično posredovanje je težko verjeti in
se bo za to izbralo kako drugo osebo, ne
pa starega popolnoma gluhega gospoda
Nisarda, ki je takoj svojo disponibilnost za-
menjal s popolnim odstopom in živi v Flo-
renci v palači svoje soproge. Angleški po-
slik Howard pa ravno tako obiskuje
vsak teden državno tajništvo kakor drugi
njegovi tovariši. To je vse, kar se da pa-
metno reči o njegovih obiskih.

Glede kardinala Merciera in potova-
nja kolinskega nadškofa kardinala Hart-
manna v Bruselj, je isti dostojanstvenik iz-
javil, da se pri razgovoru o podrobnostih
ne sme izgubiti izpred oči celega razvoja
te zadeve. Kardinal Mercier, kakor se je
prvotno govorilo, ni odgovoril na pismo
generalnega guvernerja. Prešli so že tedni
in od nobene strani se ni napravilo nobe-
nega koraka več. Lahko se tedaj reče, da
je spor manj napet.

Kakor poroča »Kölnische Volkszeit-
ung«, je kardinal Hartmann potoval v Bru-
selj s priložitvijo papeža. »Reichspost« po-
roča, da je kardinal Mercier kardinalu
Hartmannu v zadnjih letih vedno izkazoval
zaupljivo spoštovanje. Cerkveno političen
pomen tega potovanja v zadevi Mercier
leži na dlani in ravno to naj bi bilo naj-
boljši dokaz, da hočeta nemška vlada in
sv. stolica v tej zadevi postopati v popol-
nem soglasju.

Glede internuncija za Pariz pravi
»Reichspost«, da bi to imenovanje bilo v
očitem nasprotju z običaji rimske diploma-
tične šole. Francija po svojem prebivalstvu
katoliška država, bi morala pri Vatikanu
akreditirati poslanika. To pa more storiti
le tedaj, če popolnoma revidira svoj zakon
o ločitvi cerkve od države.

Naši v Italiji.

Prejeli smo naslednje pismo: Spošto-
vani gospod urednik! Tu v Italiji se nahaja
še veliko družin iz Soške doline, ki niso
dobile še nobenega pisma od svojih ljudi iz
domovine in tudi nič ne vedo drug za dru-
gega. Raditega Vas prosim, da priobčite
slednja imena v »Slovenca« in če mogoče
tudi v »Domoljubu«, da bi tisti, ki so tam
ostali, zvedeli kje so njih starši, oziroma
bratje in sestre.

V Diano Marini, Liguria, Italia so še
slednje družine: Gerbec Franc, Auško št. 146;
Alojzija Kogoj, Podravna št. 213; Jo-
žef Gerbec, Gabrovlje št. 130; Marija Ku-
tin, Krn, št. 1; Ivanka Rutar, Čeginj št. 45;
Katarina Gerbec, Kambresko; Helena Be-
nedejčič, Čeginj, 10; Anton Rutar, Čeginj,
29; Luka Srenšek, Doblar, 21; Marija Jug,
Doblar, 2; Alojzija Jerončič, Ročinj 86;
Valentin Kogoj, Podravna, 208; Rozalija
Leščak, Podravna 212; Anton Gerbec, Do-
lina, 135; Stefan Ipavec, Ročinj 145; An-
drej Kragelj, Doblar, 18; Franc Makarovič,
Podravna, 207; Franciška Lazar, Doblar,
24; Ivan Jug, Rute, 12; Katarina Skočir,
Vrsno št. 4 in mati z Močil; Leščak Anton,
Podravna, 206; Franciška Drenovšek, go-
stiliščarka, Plave, 18; Stefan Markič, Pod-
ravno; Katarina Pirihi, Ročinj, 137; Katarina
Gerbec, Dolina, 135; Jožefa Kuk, Dob-
lar, št. 12; Terezija Hvalica, Jelovec, 12;
Jožefa Smrekar, Kamno št. 81; Katarina
Maligoi, Kamno, 42; Andrej Kragelj, Dob-
lar, 18; Katarina Namar, Strmi Breg, 128;
Terezija Fon, Kamno, 22; Terezija Kanalč,
Kamno, 5; Ana Golja, Kamno, 50; Katarina
Kafol, Kamno, 79; Katarina Jerončič, Pod-
ravna, 215; Karol Štarlinko, Ajba, 20; Ma-

rija Gabršček, Selce, 3; Andrej Gabršček,
Selce, 8; Ana Gabršček, Volarje, 46; Ma-
rija Kragelj, Vrsno, 40; Terezija Kragelj,
Kamno, 9; Marija Markič, Kamence, 103;
Josipina Gorjanc, Ložice, 130; Suligoi dru-
žina, Goljevica, 57; Gabrijelečič druž., Go-
ljevica; Marija Gabrijelečič, Goljevica, 60;
Gabrijelečič družina, Ložice, 122; Anton
Tomazič, Ajba št. 93; Tinta druž., Golje-
vica št. 55; Eliza Trebše, Srpencia, 4; Jo-
žef Berginc, Log-Cezsoča, 8; druž. Školč in
Padar, Srpencia; druž. Gabršček, Vrsno,
37; Marija Kuk, Doblar, 9; Andrej Grbec,
Dolina.

Velika žalost za vse te družine je to,
da so že skoro leto dni od doma in ne vedo
nič za tiste, ki so jih tam pustili. Morda se
tem potom kako srce oveseli ko izve, da
so njegovi dragi še živi in zdravi. Tu milo
zdihamo po ljubem miru. Bodite nam vsi
prisrčno pozdravljeni in praznujte tudi
mesto nas veselo Allelujo. Filipič.

Predpisi za potovanje v Nemčijo.

Nemška vlada je poostрила obstoječe
potovalne predpise glede ustopa v Nem-
čijo. Bistvene spremembe so sledeče: 1. Za
vsa k vstop v Nemčijo potreben je nov
vizum potnega lista od strani kakega nem-
škega diplomatskega ali konzularnega
zastopstva. 2. Cesarska zastopstva v ino-
zemstvu smejo le take potne liste vizirati,
ki so izdani ali vizirani od pristojne obla-
sti njih uradnega sedeža, ali ki so oprem-
ljeni z vizom v isti deželi poslujočega di-
plomskega ali konzularnega zastopnika
dotične države, katere oblast je izdala
potni list. 3. Imetelj potnega lista mora
priti osebno po vizum potnega lista k ura-
du. 4. Imetelj potnega lista mora izročiti
cesarskemu uradu dve fotografiji, ki od-
govarjati fotografiji v potnem listu. 5. Pot-
ni list se sme vizirati le, ako je povod in
namen potovanja v Nemčijo neoporekljiv
in je potovanje potrebno. Potrebo mora
imetelj potnega lista verjetno obrazložiti,
pri kupcijskih potovanjih s predložitvijo
kupcijskih listin in z navedbo kupcijskih
hiš, katere namerava obiskati. Tudi pri
potovanjih na obiske svojcev ali prijate-
ljev mora biti dana nujna potreba obiska.
6. Imetelj potnega lista mora (s predložit-
vijo rojstnega lista ali kake morebitne dr-
žavlanske listine) cesarskemu zastopstvu
dokazati, da ni, predno si je pridobil seda-
njo državljanstvo pripadal nobeni državi,
ki se nahaja z Nemčijo ali s katerim njenih
zaveznikov v vojni.

Književnosti.

— »Zora.« Za časa vojske je bilo in
je še nemogoče izdajati »Zoro«. Akade-
miki so raztepeni na vse strani, materialne
razmere neugodne. Vendar pa bi bilo do-
bro, pokazati kolikor toliko ves razvoj tega
razdrapanega časa med katoliškimi aka-
demiki, da ostane poznejšim kot nekaka
zgodovinska svetinja; zato se je izročila
misel, naj bi se izdala vojna številka
»Zore«. Mislimo, da bi bila taka knjiga z
veseljem sprejeta med našimi katoliškimi
krogi. Če bo šlo, ne vemo, poskusiti pa
je vendar treba. Prosimo vse gospode
starešine in tovariše, naj bodo že kjerkoli,
da nam pomagajo z znanstvenimi in lepo-
slovnimi prispevki, s poročili o društvenih
zadevah, o padlih tovariših itd., itd. Vse
naj se pošilja na naslov: Phil. Ivan
Dornik, Graz, Humboldtstr. 30/III. Če
»Zore« ne bo mogoče izdati, se na željo
vrnejo vsi rokopisi.

Solnčnica.

Sedanje pomanjkanje olja je spravilo
tudi to rastlino na površje. Solnčnice po-
znamo pri nas povsod, saj so dosti očitne,
ne le po svoji močni rasti in po svojih
močnih steblih, ampak tudi po svojem
živornenem in orjaškem svetju.

Te rastline so pa imele pri nas do
zadnjega časa čisto podrejeno vlogo. Sa-
dile so se, ker so dajale nekoliko tičje
klaje za naše senice pozimi, nekoliko pa
tudi zaradi krasnega velikega cvetja, ki
ga je lepo videti po naših njivah med krom-
pirjem in turščico.

Po drugih krajih so pa solnčnice bolj
cenjene rastline in se v večji meri pridelu-
jejo zaradi semena, ki daje prav izvrstno,
fino olje, ki se odlikuje tudi s tem, da se
dolgo drži. Tako se pridelujejo solnčnice
na Štajerskem že odnekad zaradi olja.
Sejejo jih tamkaj med krompirjem ali pa
kraj turščicnih njiv.

Na Ruskem jih sejejo cele njive in do-
bivajo olje, ki ga rabijo in cenijo posebno
v postnem času, tako kakor pri nas maslo,
namreč za zabelo in za močnate jedi.

Pri sedanjih stiski za olje je zaradi tega
prav, če posejemo tudi pri nas nekaj več

Kalodont

Zobna - kréma

90 vinarjev

te rastline. Po naših krajih namreč dobro
uspeva in daje bogate pridelke. Seveda
ne bomo sejali celih njiv, kakor delajo na
Ruskem, prav pa je, če bomo potaknili ne-
kaj več semena vmes med krompir ali pa
kraj turščicnih njiv in če bomo posnemali
v tem pogledu Spodnještajerce. Manjše
prostore ali posamezne grede pa lahko
tudi letos čezincez nasadimo s solnčnico,
če so ti prostori dosti vgnojeni, in sicer
na ta način, da potaknemo seme (po tri
zrna) v vrste, ki naj so 60 cm narazen in
v vrstah samih pa po 50 cm. Med krompi-
jem se potakne seme po več metrov na-
razen, tako kakor visoki fižol, da ni no-
bene škode za poznejši pridelek krom-
pirja.

Glede solnčnic je pripomniti, da po-
trebujejo mnogo gnojilne moči v zemlji,
kar je povsem naravno, če pomislimo, ka-
ko mogočno se te rastline razvijajo. Zaradi
tega jih tudi sejemo med okopavine. Če
sejemo pa solnčnice na posebnih prostori-
h, jim moramo dobro pognojiti.

Pri solnčnicah razločujemo veliko vrst,
tudi take, ki se pridelujejo na vrtovih kot
lepotične rastline. Med solnčnicami, ki se
sejejo po njivah zaradi semena, razločuje-
mo na splošno dve vrsti, eno, ki na-
stavi vrh stebela eno samo veliko rožo,
in drugo, ki dela razraščena stebela in na-
pravlja po več manjših rož. Bolj cenjena
za nas je prva vrsta z eno samo veliko
rožo.

Solnčnice so občutljive proti mrazu,
zato jih sejemo koncem aprila in meseca
maja. Pri samo čisti setvi solnčnic potre-
bujemo za oral zemlje povprek 18 litrov se-
mena.

Solnčnice je obdelovati tako, kakor
okopavine. Po dvakrat jih moramo oko-
pati in nazadnje še osuti, tako kakor krom-
pir in turščico.

Ko so rastline zrele, da se spravijo,
jim je porezati glave, ki naj se spravijo
pod streho na zračni prostor, da se tam
do dobrega posuše. Nato se seme z roko
orobka ali pa tudi na rokah omlati.

Rohrman.

V vojaško službovanje zopet vpokli-
cana družabnika tvrdke Ciuha & Jesih,
»Peč Tranč« vjudno javljata p. n. občin-
stvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter
se priporočata, da jima ohranijo p. n. od-
jemalci svojo naklonjenost do zopetne
otvoritve.

Naravna

BILINSKA

KISLA VODA

najbogatejši alkalni (natron litijev) kislec na
Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača.
O vrednosti »Bilinska« izvolite vprašati hišnega
zdravnika.

Kupujem in prodajam ali v komisijon vzamem
samo

starinske stvari
in tudi
staro zobovje.

ALBERT DERGANC, brivec in slarinar,
Franciška ulica št. 10, Ljubljana.

Iz proste roke se proda pod zelo ugodnimi pogoji

enonadstropna hiša

z dvema stavbenima parcelama. Hiša stoji na zelo
lepem kraju v Ljubljani. Poizve se pri županstvu
v Mostah. 890

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od tr-
govcev. — Posredovalci se iščejo proti
dobremu plačilu. 2426

Vsakovrstne

39

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

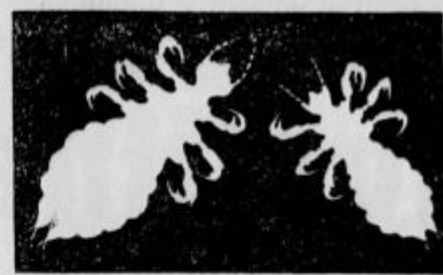
Prodaj

vilo

v nekem trgu na Štajerskem, blizu
kolodvora. Nova, moderna stavba. 4
sobe, (parket) kuhinja, kopalnica, lepe
kleti, elektr. luč, vodovod. Zraven je
vrt. Le resni reflektant naj se obrne
pod »Dom 1916/651« na upr. tega lista.

Učenec

iz boljše hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se
tako sprejme za modno trgovino. Ponudbe na
»Poštni predal 92, Ljubljana.«
862

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschir (»Pri Orlu«),
Kamnik. 43

Notar dr. Jos. Barle v Kozjem
na štajerskem išče izvežbanega

notarskega kandidata

Plača in vstop po dogovoru.

Vojaške
narodne pesmi

za 4 glasove. Izdajatelj Fran Marolt,
učitelj, Ljubljana. Cena vezanemu iz-
vodu K 1'50, v platnu K 1'80. Naro-
čajo se pri izdajatelju in v knjigarnah.

Ženitna ponudba!

Železnikar, 25 let star s premoženjem
3—4000 K, se želi v svrhu ženitve se-
znati z gospodično, najraje šiviljo, v
starosti 18—27 let, ki bi imela hišo v
bližini Ljubljane. Ponudbe s sliko, ki
se vrne, naj se pošiljajo na upravništvo
lista pod »Majnik, št. 937«.

! Mehaniki in trgovci s kolesi !

zahtevajte moj najno-
vejši engros-cenik o
kolesih, pnevmatikah in
delih. Najcenejši izvoz
A. WEISSBERG,
Dunaj II.

Oddelek I. Untere Donaustr. 23/S.
Slovensko dopisovanje.

Najcenejše
dežnike in
solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4
Popravila točno in ceno.

August Sattler sinovi
Gradec - Landhausgasse

priporočajo:

blago iz kavčuka za tehnične na-
mene: cevi, mašila itd.
blago iz trdega kavčuka za elektr.
namene

kirurško gumijsvo blago
izdelki iz asbesta
opreme strojev
materijalije za mašila
strojno olje in mažo
jermenarske izdelke
krožci za jermena
orodje za kletarstvo
sesalke, brizgalnice za ročni in
motorni obrat
gasilske opreme: armature, lestve,
cevi
potrebščine za mline: pasove, na-
sipalnike
nepremočne plahte — itd.

Na prodaj
ima
brinje
za kuho
brinjevice
v poljubnih množinah po nizki ceni
tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani. 814

V najem se odda gostilna

s tremi velikimi gostilniškimi prostori, veliko kuhinjo, shrambo in drugimi pritliklinami, z mesarijo, ledenico in prostornim hlevom.
Gostilna je na najbolj obliedenem kraju v Črnomlju, kjer se ta gostilniška obrt že več desetletij prav dobičkanosno izvršuje.
Pri gostilni je lep, senčnat vrt, in poleg tega še sadni vrt. — Natančneje pogoje je poizvedeti v Ljubljani, v Gledališki ulici 7. I. Gradbeno podjetništvo. 892

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,

da pri meni kupite največje: vsakovrstno perilo, čevlje in vse potrebščine za življenje. Se po starim cenam: velika zaloga umetnih svetil, nagrobnih vencev s travki in napisom, dokler zaloga.

Kat. Widmayer

pri „Solcu“ za vodo.

Kot učenec

926

v trgovino z mešanim blagom želi vstopiti krepak 14 letni deček, poštenih staršev in z dobro šolsko izobrazbo, ako mogoče v kraju, kjer bi lahko obiskoval obrtno šolo. Prijazne ponudbe na naslov Terezija Verblj, Hirska Bistrica, Notranjsko.

! Moka !

Fina za vsa peciva, tudi ne da bi bila kaj mešana s sladkorjem, se še dobi pri meni vedno brez kart. Drugače iste primise kot „Hasin“. Samo, dokler še kaj zaloga. I zavitek stane K 1.30. Opozorjam, da se bližajo prazniki, torej ne odlašajte z naročili na zadnje dni.

Razpošiljalnica »Šartljeve moke«
IVAN UREK, Ljubljana, Mostni trg 13.

KUPUJEM KOSTANJEV LES

v vagonih oddaja za takoj do avgusta, dolgot 1 — 2 1/2 m. Obvezne ponudbe za 100 kg z navedbo postaje doposlati tvrdki: Vinko Vablje, Zalec, Štajersko. 901

500 K 2332
Vam pišam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5.50. Komeny, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12 549 Ogrsko

Ria-Balsam.

Zagrebska papirnica akcijska družba v Zagrebu

išče za takojšnji nastop proti dobri plači s prostim stanovanjem

1 strojevodja za menjalno službo,
1 valjača (Bischofsroller),
2 pomočnika-strojnika,
1 mlinarja na holenderju in pomočnika,
2 kalandrista. 876

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NABOLJE ODVAJNA NAJSIGURNIJE PORODIČNO PIČE

GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIZNI
KISELI IZVOR

Zaloga v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

5 vinarjev
stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomu zastoj in poštne prosto.

Prva tovarna ur JAN. KONRAD
c. in kr. dvorni založnik, Brůx št. 1223 (Česko)

Pristne nikeln žepne ure po 4 20 K, 5.— K. V srebru 8.40 K, 9.50 K. Nikeln budika 2 90K, ure s kukavico 7 85 K, ure z nihalom 9.— K. Pošlji se po povzetju. — Neugajajoče se za 1278 menja ali denar nazaj.

Ponudbeni razpis za mesec maj 1916.

100 q krompirja
800 kg fižola
500 kg ješprenja (ječmenčka)

Ponudbe z navedbo cen je poslati do 20. aprila na naslov

C. kr. demanijalna uprava
Biograd - Zravecchia
(Dalmacija)

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih iopic

za dame in deklce.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in Medarska ulica.

Podružnica tvrdke R. MIKLAUC.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta št. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

K 1.20 K 1.20

Kompletna predtiskarija v hiši.

Šablona s 16 monogrami, primerna za namizne prte, serviete, žepne robce in vseh vrst perilo se dobiva pri

TONI JAGER
Ljubljana Zidovska ulica 5. Ljubljana
K 1.20 K 1.20

Kupim po visoki ceni okrogel kostonjev orehov jesenov

Ponudbe z ceno in množino (koliko va gonov) je poslati tvrdki

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Kašelj -- pljučne bolezni !!!

„Certosan“ krepljeni prašek za pljuča, sloviti izdelek bostonskega prof. dr. Coole, odstrani naglo in temeljito najhujši kašelj, hripavost, težko sapo, zdravi naglo težko pri dihanju, katar na pljučih, ovira uničevalno delo povzročitelja in zavrne to težko bolezen na pot odraženja, ker desinficira pljučno omrežje in napravi potom vzpenja baci neškodljive, končno učinkuje v vsakem slučaju zelo redilno, krepljeno in osvežujoče. Tisoči ozdravljih zahvalno omenjajo zdravilni, krepljeni in življenjski učinek „Certosana“. Velika izvirna steklenica „Certosana“ stane K 6.—. Zahtevajte ga v lekarnah. Če ga tam ne dobite, naročite ga naravnost pri glavni zalogi:

Lekarna
Jožef v. Török, Budapest, VI. Király-utca 12 L.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejkimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blesk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Modni salon

Stuchly-Maschke
Ljubljana
Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrana novosti z Dunaja
Priporoča: največjo izbero klobukov za dame in deklce kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.
Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Solidno blago.
Priglasno nizke cene.

Najfiniješe
brivske aparate in rezila, brive, lasestrižnike
kupite najboljši in najcenejši pri
A. Weissberg
Dunaj II.
Untere Donaustr. 23./S.
Ceniki in engrosliste trgovcem zast.
Dopisuje se sloven.

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—.

Orehove tropine (cele) po ploščah po K 84.— in zmlata à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Tudi sladkorno krvno klajo in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročite pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, graščico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike in smislu medsebojnega tozadevnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnite, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlati 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13.20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Revizija žrebanj

pod jamstvom za vse srečke od njih početka kakor tudi za poznejšo zaznambo. Pristojbina K 1.— pri banki S. FISCHER, Dunaj, IX. 286
Währingerstr. 41.

Les, smrekov

okrogel, surov ali sub, od 10 cm naprej, dolžina od 2 do 6 metrov, kupuje tovarna Gorčane pri Medvodah. Ponudba brez naznanjene cene nima pomena. 856

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata EberlTrgovina oljnatih barv,
laka in firneža**Crkoslikarija**Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

**Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.**Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za
sobne slikarje.

1132

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Tečna krmila za živino

ima v velikih množinah v zalogi
deželna centrala v Ljubljani.
Krmila vsebujejo vse redilne snovi,
ki so potrebne živalskemu
telesu. Posebno jih priporoča
centrala za molzne krave in vozno
živino. Ob sedanjem pomanjkanju
sena naj bi se rabila ta krmila
povsod.Cena za 100 kg je K 35.—. Blago
se razpošilja v vrečah po 50 kg.
Naročila naj se naslovijo na pi-
sarno deželne centrale krmil,
Ljubljana, Turjaški trg 3.

943

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**,
naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoni in
poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

SEMENA:

črne detelje, lucerne, krmske
pese, razna travna, jesenske
repe, korenja, buč, konopelj,
jarega lanu, čebulčka, žlahtnih grahov,
vseh vrst zelenjadi in cvetlic

priporoča trgovina s semeni na debelo in na drobno

Sever & Urbanič, Ljubljana, Wolfova ulica 12

Marija Tičar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 26

Selenburgova ulica 1

nasproti kazine

Prva specialna trgovina
umetniških, vojnih
pokrajinskih in drugih
razglednic.Priznana največja izbira na
drobno in debelo.

Krasni albumi za umetniške razglednice pravkar došli.

375

Novost!**Novost!**

Nepogorljiva asbestna štedilna luč

„Carbano“je najcenejša luč, prekaša vse voščene in druge nočne in štedilne svečave in gori
vsakokrat ko je bila napolnjena s petrolejem, 10 do 12 ur svetlo, mirno in enako-
merno. „Carbano“ traja, ako se jo uporablja vsak dan, približno 2 leti. Plamen ostane
vedno enak in ne postane nikdar meglen ali manjši. „Carbano“ je glede na var-
nost najvarnejša luč. — Posebno je primerna za gospodinjstvo, kot nočna luč,
dalje za razsvetljave, za večno luč v cerkvah in kapelah, v kateri namen so jo
dovolili in priporočili preč. škof. ordinariati vsem dekanijem in župnim uradom.

Cena brez stekla 50 vinarjev.

Dobiva se z zelenim, višnjevim, temno-belim in živordačim steklom, premeroma nekaj dražje.

Preprodajalci popust.

Edina prodaja pri

Juliju Klein, Ljubljana

zaloga stekla in porcelana.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanji
vlagateljem so za poš-**5%**ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno položi-
nice poštne hranilniceZadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.

Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v
Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; Dr. Merhar Alojzij, gimn. veroučitelj v Ljub-
ljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljub-
ljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bo-
goslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplot-
nik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, pro-
fesor; v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. marca 1916 K 113.157.102.—,
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633-922.—.

Ponk v vezenju brezplačen.

Cene stalne in solidne.

Naslov za pisma:
Josip Petelinca
Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7.

Za rodbinsko in obrtno rabo najboljši in
najpripravnejši so:

Jos. Petelinca

„Gritzner“ — šivalni stroji — „Afrana“

šivajo, vezejo, krpajo perilo in nogavice.

Edina tovarniška zaloga v Ljubljani, za vodo, levo, blizu franč. mostu, tretja hiša.

Kupcem z dežele se pri nabavi šivalnega stroja povrnejo stroški za vlak.

**Lepa enonadstropna
hiša z gostilniško koncesijo se proda**

V nadstropju so 4 popolnoma opremljene sobe s kuhinjo. V pritličju sta dve sobi za gostilno opremljeni, kuhinja in primeren prostor za trgovino. Na vsaki strani hiše košat vrtniček, dve lepi verandi, tik za hišo širok potok. Gostilna je edina v lepi prometni vasi pod Šmarno goro. Le resni kupci naj pišejo na „Poštni predal 35“ v Ljubljani.

GORCEVA KOLESA
SO PA LE
NAJBOLJŠA!
ACOREC
SPECIJALNA TRGOVINA S
* KOLESI in DELI *
LJUBLJANA
MARIE TEREZIJE CESTA 14
= NOVI SVET = naspr. KOLIZEJA =

izborna se je obnesla za vojake v vojski in
epih za vsakega kot najboljšo
bol oblažajoče mazanje
pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, infuenci,
prsi, vratni in bolesti v hrbtu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capitel
compos.
Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**
Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—
Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lavu“,
Praga, 1., Elizabetna cesta 5.
Dnevno raspošiljanje.

Ključavničar

se sprejme v Ljubljani. Ponudbe
na upravo „Slovenca“ pod št. 941.

V dobro službo se sprejme zanesljiva

kuharica,

katera zna samostojno kuhati. Plača po dogovoru.
Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 927.

Ivan Gričar
Šelenburgova ulica 3
Zaloga
izgotovljenih oblek
za gospode in dečke.

Za prebavo slabega kruha je **Sida medu** ki je najcenejša in najboljša jed s kruhom Sida-med je ravno tako redilen kakor surovo maslo ali štirikrat za otroke, kakor za odrasle, cenejši. 1. zavitek Sida-medu stane samo 35 vinarjev in se napravi iz njega 1/4 kg medu ki stane le do 70 vin. Po pošti se pošilja najmanj 6 zavitev po povzetju za 2 krone in zavoj se zaračuna 30 vin. Če se pošlje denar naprej se ovoj ne zaračuna. Pazite na zakonito varstveno znamko „Sida“ in zavrnite ponaredbe.

Naroča se pri razpošiljalnici »Sida-izdelkov« v Ljubljani Zeljarska ulica 4.

A. Mildner-jeva nasl.
P. BARBORIČ
Ljubljana, Mestni trg 7.
priporoča bogato zalogo dun.
modelov nakinčanih in praznih
slamnikov
cvetic, peres, i. t. d.
V žalnih klobukih vedno ve-
lika izbira.
Najnižje cene. — Popravila hitro in ceno.

Najnovejše bluže za dame
A. & E. Skabernè
Mestni trg št. 10

C. in kr. dvorni založniki
A. ZANKL-SINOVI
tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev
Resljeva cesta 1 **LJUBLJANA** Marijin trg 1
priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih barv,
pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, stroj-
nega olja, karbolinoja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih
v to stroko spadajočih predmetov.
Ceniki na razpolago.

Šelenburgova ulica št. 1
rtaven trgovine Sitar
specijalna trgovina
bluz
Antonija Sitar

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.
Mizarstvo.
Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom.
350 K
Zaloga otroških
vozičkov.
Cene
konkurenčne.
Blago solidno.
J. Pogačnik
Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Čepe trpežne vojne ure
Največja izbira briljantov
po nizkih cenah
Velika izbira za razna darila
za obilni obisk najljubše vabim
F. ČUDEN
Prešernova ulica št. 1. Ljubljana
Naročujte cenik z patriotično prilogo
in s koledarjem za leto 1916 kateri
se pošilja po pošti prosto.
Prstan Svetovna
vojna z rudečim
križem lepo emaj-
liran K 2'30.